

RAPPORT 2019 - EEN ANALYSE VAN HET WELZIJNSAANBOD

INVESTEREN IN ZORG EN WELZIJN

**VLAAMS-
BRABANT**

kruispunt van vele werelden

Voorwoord

Vlaams-Brabant, en bij uitstek de brede rand rond Brussel, kent een historische achterstand op het vlak van zorg- en welzijnsaanbod. Die achterstand manifesteert zich in verschillende delen van de welzijns- en gezondheidszorgsector en over diverse zorgvormen binnen die sectoren. Sinds 2006 wordt dit aanbod door de provincie Vlaams-Brabant systematisch in kaart gebracht. Verschillende initiatieven, zowel vanuit het Vlaamse als het provinciale niveau, moesten in de voorbije jaren bijdragen aan het wegwerken van de tekorten. En toch... nu we voor de vijfde keer een totaalbeeld opmaken van het aanbod, zien we dat deze maatregelen nog steeds niet in alle sectoren tot een gelijkschakeling met de rest van Vlaanderen hebben geleid.

In het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019 wordt de achterstand in Halle-Vilvoorde expliciet vernoemd en wordt er een sterk en geïntegreerd beleid aangekondigd voor de inwoners van de Vlaamse Rand. Een nieuw op te richten instrument, bekend gemaakt als 'Vlabzorginvest', zou ervoor zorgen dat gronden om nieuwe zorginitiatieven te realiseren beschikbaar komen en het nodige kapitaal kan vrijgemaakt worden. Dit engagement is in 2018 verwezenlijkt.

In het kader van deze zorgopdracht werkt Vlabinvest sinds 1 januari 2018 aan het wegwerken van de historische achterstand inzake zorgvoorzieningen in de provincie Vlaams-Brabant en in het bijzonder in de Vlaamse Rand. Vlaanderen voorziet jaarlijks 2.500.000 euro die Vlabinvest in de vorm van subsidies uitkeert voor investeringen in gronden, gebouwen en inrichting van welzijns- en zorgvoorzieningen die een bijkomend of verbeterd zorgaanbod creëren.

De investeringen van Vlabinvest kaderen binnen het Vlaamse welzijns- en gezondheidsbeleid. Om het provinciale en Vlaamse beleid met elkaar te laten sporen, wordt er een structureel overleg geïnstalleerd tussen Vlabinvest en de Vlaamse Gemeenschap. De laatste overlegronde met de Vlaamse administraties vond plaats in februari 2019. Zoals voorzien in het decreet werd daarbij opgelijst 'in welke mate en op welke wijze er bij de realisatie van de Vlaamse programmatie of bij de uitbreiding voorrang wordt gegeven aan Vlaams-Brabant en in het bijzonder aan de Vlaamse Rand'.

In aanloop naar de verkiezingen, die plaatsvinden op 26 mei 2019, brengen we hier opnieuw een overzicht van het aanbod en vermelden tevens de maatregelen die voor de verschillende sectoren werden genomen. Helaas zijn er nog steeds een aantal sectoren waarin de inhaaloperatie nog onvoldoende is ingezet: het algemeen welzijnswerk, de bijzondere jeugdbijstand en de centra voor kindercare en gezinsondersteuning, de sector personen met een handicap en de centra voor geestelijke gezondheidszorg. We hopen dus dat er in de volgende beleidsperiode verder kan gewerkt worden aan een integrale aanpak en structurele beleidsmaatregelen die voor elke burger een kwaliteitsvolle ondersteuning in eigen regio verzekeren.

Inhoudstafel

Voorwoord.....	3
Inhoudstafel.....	4
Leeswijzer	6
Inhoud	6
Brusselnorm	6
Programma(tie)cijfers	6
Arrondissement versus zorgregio	6
1. Vlaams-Brabant in een oogopslag	7
2. Centra voor Algemeen Welzijnswerk	9
3. Bijzondere jeugdzorg	13
3.1. Organisaties voor bijzondere jeugdzorg (OVBJ)	14
3.2. Onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra	16
3.3. Centra voor Integrale Gezinszorg	18
3.4. Uitbreidingsbeleid jeugdhulp	19
3.5. Crisishulp aan Huis	20
4. Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning.....	22
5. Personen met een handicap	27
5.1. Rechtstreeks Toegankelijke Hulpverlening	27
5.2. Multifunctionele Centra	28
5.3. Persoonsvolgende financiering	30
6. Geestelijke gezondheidszorg	32
6.1. Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg.....	32
6.2. Psychiatrische verzorgingstehuizen	34
6.3. Beschut wonen	36
7. Ouderenzorg.....	38
7.1. Woonzorgcentra	38
7.2. Assistentiewoningen	40
7.3. Centra voor kortverblijf.....	43
7.4. Dagverzorgingscentra.....	45
8. Thuiszorg.....	47
8.1. Diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg	47
8.2. Lokale dienstencentra.....	49
9. Kinderopvang.....	51
9.1. Kinderopvang voor baby's en peuters.....	51

9.2. Buitenschoolse kinderopvang	55
10. Vlabinvest apb - Zorgopdracht	58
11. Besluit.....	60
Inhaaloperatie onvoldoende ingezet!?	60
Hulp is onderweg.....	60
Belang van monitoring.....	61
BIJLAGE: Lijsten van tabellen, figuren en kaarten.....	62
Tabellen	62
Figuren.....	62
Kaarten.....	63

Leeswijzer

Inhoud

Het eerste hoofdstuk geeft een korte beschrijving van de provincie Vlaams-Brabant als achtergrond voor de aanbodgegevens die verder worden overlopen. In dit rapport worden 9 welzijnssectoren besproken. Telkens wordt het aanbod in Vlaams-Brabant vergeleken met dat van de andere vier provincies en Brussel. Voor Vlaams-Brabant wordt ook de opsplitsing gemaakt tussen de twee arrondissementen: Halle-Vilvoorde en Leuven. Natuurlijk zijn er ook binnen deze arrondissementen nog ruimtelijke verschillen. Zo is het binnen het arrondissement Leuven in het Hageland, met verspreide kleine steden, vaak moeilijk om een aanbod voor de bevolking te realiseren. Waar mogelijk worden deze regionale ongelijkheden eveneens aangeduid.

Brusselnorm

Het aanbod in Brussel wordt telkens uitgezet op 30% van de Brusselse bevolking. De 'Brusselnorm' bepaalt immers dat 30% van de Brusselse bevolking tot de doelgroep van de Vlaamse Gemeenschap behoort.

Programma(tie)cijfers

Programmatiecijfers zijn een behoefteraming. In de ouderensector wordt bijvoorbeeld op basis van de bevolkingsprojecties van de verschillende leeftijdscategorieën een inschatting gemaakt van de toekomstige behoefte aan bedden in woonzorgcentra. Bij de programmatie kunnen ook correcties doorgevoerd worden, bijvoorbeeld op basis van de socio-economische situatie van de bevolking (Algemeen Welzijnswerk, voorzieningen Jongerenwelzijn), of het aandeel werkende moeders (Kind & Gezin).

Arrondissement versus zorgregio

Sommige gegevens worden op zorgregio-niveau gegeven. De regionale zorgregio's komen niet volledig overeen met de indeling per arrondissement. De regionale zorgregio Halle-Vilvoorde omvat alle gemeenten van het arrondissement Halle-Vilvoorde, behalve Kampenhout, dat bij regionale zorgregio Leuven wordt gerekend, en met Tervuren, dat in het arrondissement Leuven ligt. Kampenhout en Tervuren wisselen dus van regio.

1. Vlaams-Brabant in een oogopslag

Het arrondissement Halle-Vilvoorde, en vooral de rand rond Brussel is erg verstedelijkt. In de rand, maar ook in Liedekerke en Leuven, wonen meer dan 1.000 mensen per km². Het Pajottenland en het Hageland zijn daarentegen twee landelijke regio's, waar in heel wat gemeenten minder dan 200 inwoners leven per km².

Het gebied rond Brussel en tussen Brussel en Leuven heeft een jonge bevolking. In Leuven zelf en in het Hageland wonen er daarentegen relatief weinig kinderen en jongeren. Het Hageland, het Pajottenland en enkele andere gemeenten, zoals Wemmel en Grimbergen, zijn eerder verouderd.

Een opvallend kenmerk van de bevolking is de grote diversiteit. In alle gemeenten die grenzen aan Brussel en in Leuven is meer dan een vierde van de bevolking van niet-Belgische afkomst. In Vilvoorde en Machelen loopt dit op tot iets meer dan de helft van de bevolking. In de gemeenten ten zuidoosten van Brussel gaat het vooral over mensen die uit de EU komen, terwijl het in de noordrand in grote mate gaat over mensen van buiten de EU.

Wat de gezinsvormen betreft, vinden we in Halle-Vilvoorde gemiddeld veel alleenstaande ouders met minderjarige kinderen, en relatief weinig alleenwonenden.

De provincie Vlaams-Brabant als geheel is een rijke provincie. Het mediaan inkomen ligt er hoog vergeleken met het Vlaamse gemiddelde, de werkloosheid is er laag, en er zijn weinig mensen die omwille van een laag inkomen gebruik kunnen maken van een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering (een goede graadmeter voor armoede). Ook op dit vlak zijn er echter grote verschillen tussen de gemeenten onderling en ook binnen de gemeenten is er vaak een contrast tussen arm en rijk. Zo is de Zennevallei, van Vilvoorde en Machelen, over Brussel naar Halle en Sint-Pieters-Leeuw, een verarmde oud-industriële regio, terwijl de zuidoostrand, met veel expats en werknemers van internationale instellingen, een totaal ander socio-economisch profiel heeft.

Wonen in de provincie is erg duur. Zelfs in gemeenten met veel inwoners met een laag inkomen liggen de verkoopprijzen van de woningen zeer hoog. Enkel in het Hageland blijven de prijzen onder het Vlaamse gemiddelde. Niet alleen voor de inwoners, maar ook voor allerlei voorzieningen is het niet makkelijk om geschikte huisvesting te vinden.

Mobiliteit is een ander knelpunt in de provincie. Dagelijks pendelen werknemers van overal in Vlaams-Brabant en ook van daarbuiten richting Brussel. Dit heeft een impact in heel wat gemeenten in een brede rand rond Brussel, en maakt het vaak niet evident om zich van de ene gemeente naar de andere te verplaatsen.

Tabel 1: Enkele indicatoren over Vlaams-Brabant

	Arr. Leuven	Arr. Halle-Vilvoorde	Prov. Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
Bevolkingsdichtheid [per km ²]	433	666	537	483
0-17 jaar (t.o.v. alle inwoners)	19,0%	21,6%	20,4%	19,4%
75-... jaar en ouder (t.o.v. alle inwoners)	9,5%	9,1%	9,3%	9,6%
Niet-Belgische herkomst (t.o.v. alle inwoners)	16,7%	29,0%	23,2%	20,7%
Alleenwonenden (t.o.v. alle private huishoudens)	32,1%	22,7%	29,7%	31,2%
Alleenstaande ouders (t.o.v. alle private huishoudens)	3,8%	5,0%	4,4%	4,1%
Mediaan inkomen per aangifte	27.265	27.072	27.160	25.412
25-64 jaar met verhoogde tegemoetkoming (t.o.v. alle 25-64-jarigen in de ziekteverzekering)	7,5%	7,2%	7,4%	10,2%
Mediaan verkoopprijs huizen (excl. appartement) [€]	265.000	295.000	282.500	240.000
Met statuut chronische aandoeningen (t.o.v. alle personen in de ziekteverzekering)	10,3%	8,8%	9,5%	10,4%

Mediaaninkomen 2015, verhoogde tegemoetkoming 2016, alle andere gegevens 2017

Bronnen: Rijksregister, InterMutualistisch Agentschap, FOD financiën

2. Centra voor Algemeen Welzijnswerk

Sinds 1 januari 2017 past de Vlaamse overheid voor de CAW's programmatieregels toe bij de verdeling van de subsidie-enveloppes¹. Uitgangspunt is de verdeling van de nieuwe mid-delen te objectiveren met het oog op een evenwichtig gespreid aanbod. Dit zou de histori-sche scheefftrekkingen in de geografische spreiding van het aanbod moeten rechttrekken. Bij uitbreidingen wordt immers prioriteit gegeven aan de provincies met het minste aanbod in verhouding tot de vraag. Recent werden de programmatieregels nog bijgesteld.² Er wordt nu meer gewicht gegeven aan regio's met meer kwetsbare inwoners. Daarnaast werden ook inhoudelijke wijzigingen ingevoerd in de opdrachten, waarbij een aantal opdrachten worden toegevoegd waarvoor de programmatie niet geldt: specifieke intersectorale modules (o.a. crisisjeugdhulpverlening, instellingsverlaters, Housing First) en aansturing en coördinatie van hulpverlening aan specifieke doelgroepen (o.a. psychosociale nazorg voor slachtoffers van terreur, hulplijn 1712, geradicaliseerde gedetineerden).³

In Vlaams-Brabant vinden we een grote achterstand op het vlak van financiering in het ar-rondissement Halle-Vilvoorde, dat grotendeels samenvalt⁴ met het werkingsgebied van CAW Halle-Vilvoorde. Onderstaande grafiek en tabel tonen de enveloppefinanciering uitgezet op het aantal inwoners voor 2018. We zien dat Vlaams-Brabant een achterstand heeft ten op-zichte van andere provincies en dat deze volledig toe te schrijven is aan de regio Halle-Vilvoorde.

Tabel 2: Subsidie-enveloppe Centra Algemeen Welzijnswerk (2018)

Provincie / Arr.	Enveloppe per inwoner (excl. hulp aan gedeti-neerden)
Antwerpen	13,8
Limburg	12,6
Oost-Vlaanderen	13,5
West-Vlaanderen	15,5
Vlaams-Brabant	11,3
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	<i>8,7</i>
<i>Arr. Leuven</i>	<i>14,6</i>
Brussel (30% inwoners)	16,4
Totaal Vlaanderen en Brussel	13,6
Vlaanderen zonder Brussel	13,4

Bron: Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving

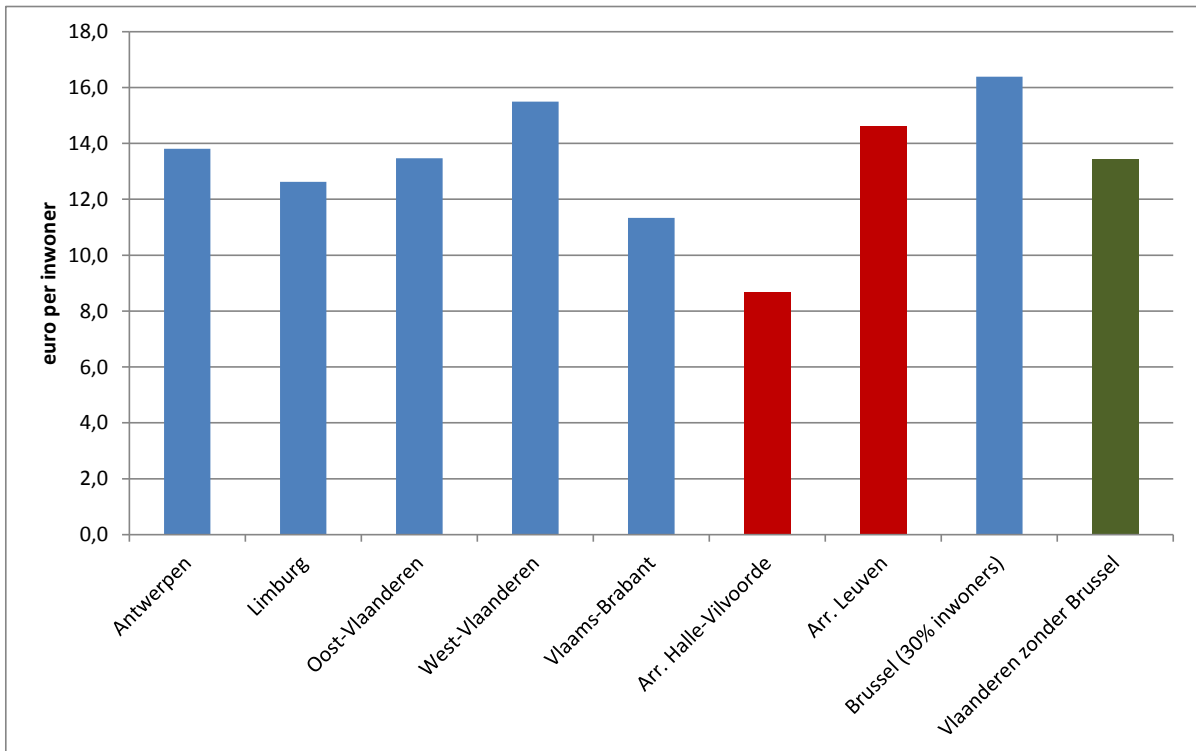
¹ Ministerieel besluit van 23 december 2016 houdende de programmatie van de centra voor algemeen welzijns-werk.

² Ministerieel besluit van 10 januari 2019 tot wijziging van artikel 1, 2, 4 en 6 en bijlage 1 en 4 van het ministerieel besluit van 23 december 2016.

³ Ministerieel besluit van 30 november 2018 houdende de wijziging van diverse bepalingen van het Besluit van 21 juni 2013 betreffende het algemeen welzijnswerk.

⁴ Kampenhout ligt in het arrondissement Halle-Vilvoorde, maar valt onder het werkingsgebied van CAW Oost-Brabant. Tervuren ligt in het arrondissement Leuven, maar valt onder het werkingsgebied van CAW Halle-Vilvoorde.

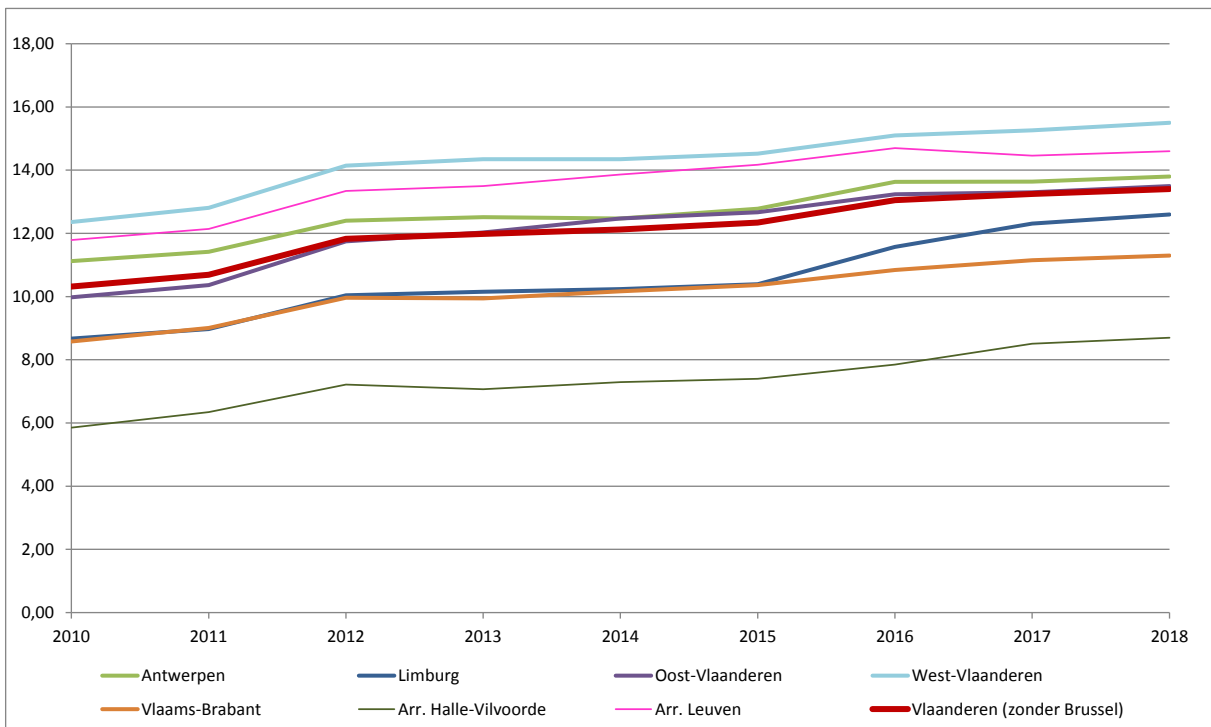
Figuur 1: CAW: subsidie-enveloppe per provincie (2018)

Bron: Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving

De kloof met het Vlaamse gemiddelde is doorheen de jaren niet afgenomen.

Figuur 2: CAW: Enveloppefinanciering CAW budget per inwoner

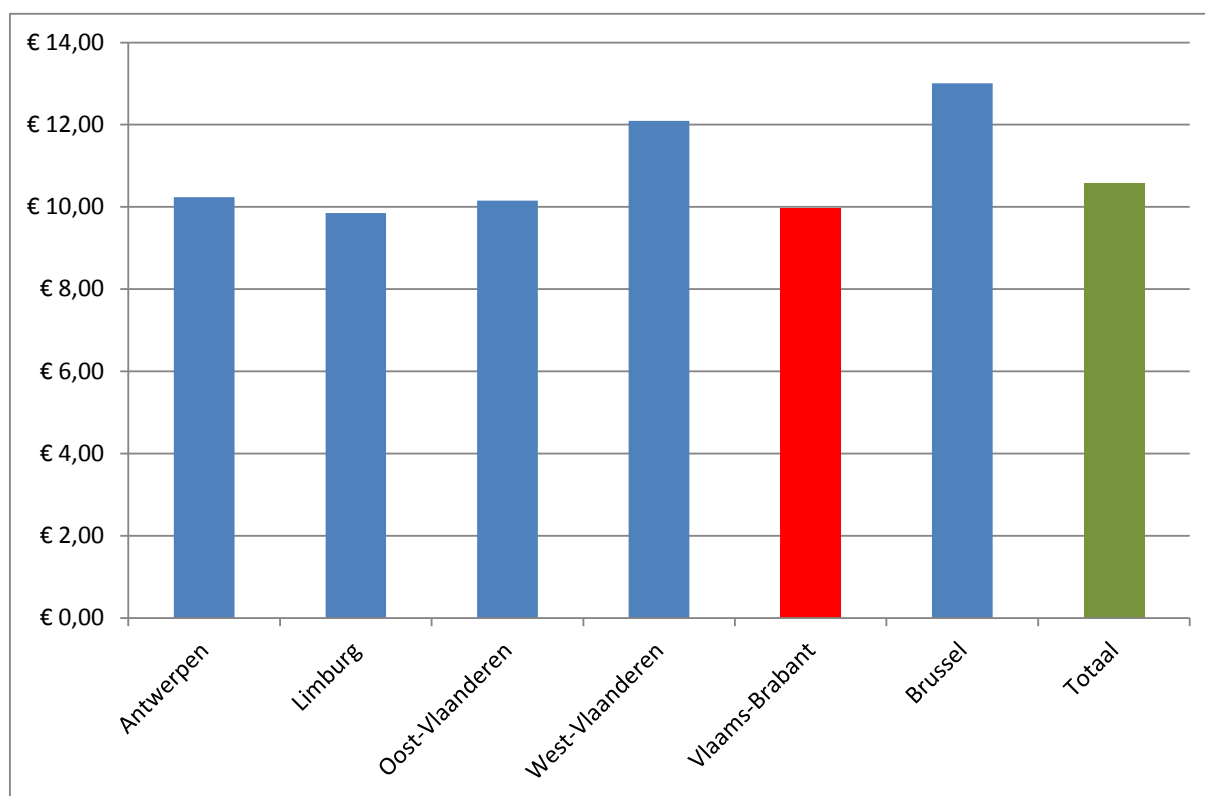
Bron: Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving

Helaas zal het, ook bij het toepassen van de voorrangregeling bij de programmering, nog jaren duren vooraleer de achterstand in Halle-Vilvoorde wordt ingehaald. De voornaamste reden hiervoor is dat de algemene programmering per provincie gebeurt. Aangezien CAW Oost-Brabant goed is uitgebouwd, valt het tekort in de regio Halle-Vilvoorde niet op in de cijfers, zonder dat ze per CAW worden uitgesplitst.

Bij de berekening in 2018 bleek bij de afweging van de vraag (het aantal inwoners van 12 jaar of ouder, gewogen op basis van de kwetsbaarheid van de bevolking) en het aanbod de provincie Vlaams-Brabant het slechtst te scoren. Voor 2019 waren er 18,8 extra VTE te verdelen over de provincies. Hiervan werd 1,8 VTE aan de provincie Vlaams-Brabant toegekend op basis van dit onevenwicht. De beide CAW's zijn overeen gekomen dat deze middelen integraal naar CAW Halle-Vilvoorde gaan. Naast de algemene enveloppe zijn er voor bijkomende opdrachten aan CAW Halle-Vilvoorde 2,39 VTE toegekend en aan CAW Oost-Brabant 4,3 VTE (naast de 2,00 VTE voor ondersteuning van gedetineerden).

In 2019 blijkt nu dat met deze uitbreiding niet langer Vlaams-Brabant (9,97), maar Limburg de laagste score heeft (9,85) (zie Figuur 3). Bij een volgende uitbreiding zullen er dus geen extra middelen op basis van het onevenwicht tussen vraag en aanbod naar Vlaams-Brabant gaan.

Figuur 3: CAW: budget per gewogen inwoner 12+ (1/1/2019)

Bron: Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving

Bij de opsplitsing per CAW blijkt nochtans Halle-Vilvoorde nog steeds aan het staartje te bengelen, met 7,62 euro per 'gewogen' inwoner (dus rekening houdend met de kwetsbaarheid van de bevolking) ouder dan 12 jaar.

Tabel 3: Budget per gewogen inwoner 12+ per CAW (1/01/2019)

CAW	Budget per gewogen inwoner 12+
CAW Antwerpen	€ 11,33
CAW Boom-Mechelen-Lier	€ 8,08
CAW Centraal-West-Vlaanderen	€ 8,12
CAW De Kempen	€ 9,57
<i>CAW Halle-Vilvoorde</i>	€ 7,62
CAW Limburg	€ 9,85
CAW Noord-West-Vlaanderen	€ 14,69
<i>CAW Oost-Brabant</i>	€ 13,19
CAW Oost-Vlaanderen	€ 10,15
CAW Zuid-West-Vlaanderen	€ 13,60
CAW Brussel	€ 13,01
Totaal Vlaanderen en Brussel	€ 10,58

Bron: Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving

3. Bijzondere jeugdzorg

Voorzieningen van de bijzondere jeugdzorg zijn private organisaties die minderjarigen begeleiden of opvangen. Jongeren komen er terecht via de intersectorale toegangspoort van integrale jeugdhulp, of via een jeugdrechter. Een deel van het aanbod is ook rechtstreeks toegankelijk. Dat betekent dat kinderen en jongeren er op eigen initiatief – of dat van de ouders – terecht kunnen. Jongerenwelzijn staat in voor de erkenning, aansturing en subsidiëring van deze voorzieningen.

Vlaams-Brabant, en bij uitstek het arrondissement Halle-Vilvoorde, kampt op dit vlak reeds geruime tijd met een achterstand ten opzichte van de andere provincies, en dit voor alle typemodules (verblijf, begeleiding, dagopvang, diagnostiek...). Sinds 2018 zijn er meer cijfers beschikbaar over de regionale spreiding (dit op vestigingsniveau en niet langer op het adres van de hoofdzetel van de voorziening), zodat de regio's met een kleiner aanbod beter in het oog springen. Jongerenwelzijn werkt ook aan een overzicht van de 'catchment area's' van voorzieningen (meer gespecialiseerde voorzieningen hebben bijvoorbeeld vaak een groter bereik), zodat er meer duidelijkheid komt over de regio's of gemeenten die minder bediend worden.

Bij uitbreiding van de middelen, wordt in de sectorale programmatie een voorafname voor Brussel voorzien. Daarna worden de middelen verdeeld op basis van een aantal indicatoren:

- Aantal jongeren in de brede jeugdzorg (60%)
- Aantal minderjarigen (10%)
- Aantal nieuw geboren (5%)
- Leefloners (5%)
- Niet-werkende werkzoekenden (5%)
- Uit de echt gescheiden personen (5%)
- Kansarmoede-index van Kind & Gezin (5%)
- Schoolse vertraging (5%)

Het aantal jongeren in de jeugdzorg is dus de belangrijkste graadmeter. Aanbod trekt echter vaak de vraag aan, wat in regio's met een kleiner aanbod tot een vicieuze cirkel kan leiden. De indicatoren die de socio-economische status van de Vlaamse gezinnen mee in rekening moeten brengen, zijn niet meteen 'voordelig' voor Vlaams-Brabant. De tewerkstellingsgraad is er namelijk hoog (relatief weinig leefloners en werkzoekenden), en bij de kansarmoede-index van Kind & Gezin zijn er vertekeningen in de rand rond Brussel omwille van het lagere bereik dat Kind & Gezin daar heeft bij pasgeborenen.

Jongerenwelzijn schat dat er gemiddeld een 15 à 16% van de middelen naar Vlaams-Brabant gaat. Dit aandeel van de middelen zal niet leiden tot het inhalen van de achterstand. Jongerenwelzijn geeft echter aan dat de bezettingsgraad in de Vlaams-Brabantse voorzieningen kleiner is dan elders (de cijfers werden ons nog niet overgemaakt), en dat er dus niet meer knelpunten in het aanbod zijn dan in andere provincies. De redenen voor deze lagere bezetting zijn echter onduidelijk. Een mogelijke oorzaak zou kunnen zijn dat het eerstelijnsaanbod, vooral in Halle-Vilvoorde, in het algemeen heel weinig is uitgebouwd⁵, zodat er minder detectie gebeurt en jongeren in moeilijke situaties dus minder vaak geholpen worden.

We bekijken hier verder in detail de verschillende types voorzieningen binnen Jongerenwelzijn.

⁵ Weinig uitgebouwd JAC-werking, CAW met grote achterstand, minder goede opvolging door CLB van jongeren die in Brussel school lopen...

3.1. Organisaties voor bijzondere jeugdzorg (OVBJ)

De organisaties voor bijzondere jeugdzorg (OVBJ) krijgen erkenningen voor modules verblijf, dagopvang, contextbegeleiding, contextbegeleiding in functie van autonoom wonen en ondersteunende begeleiding.

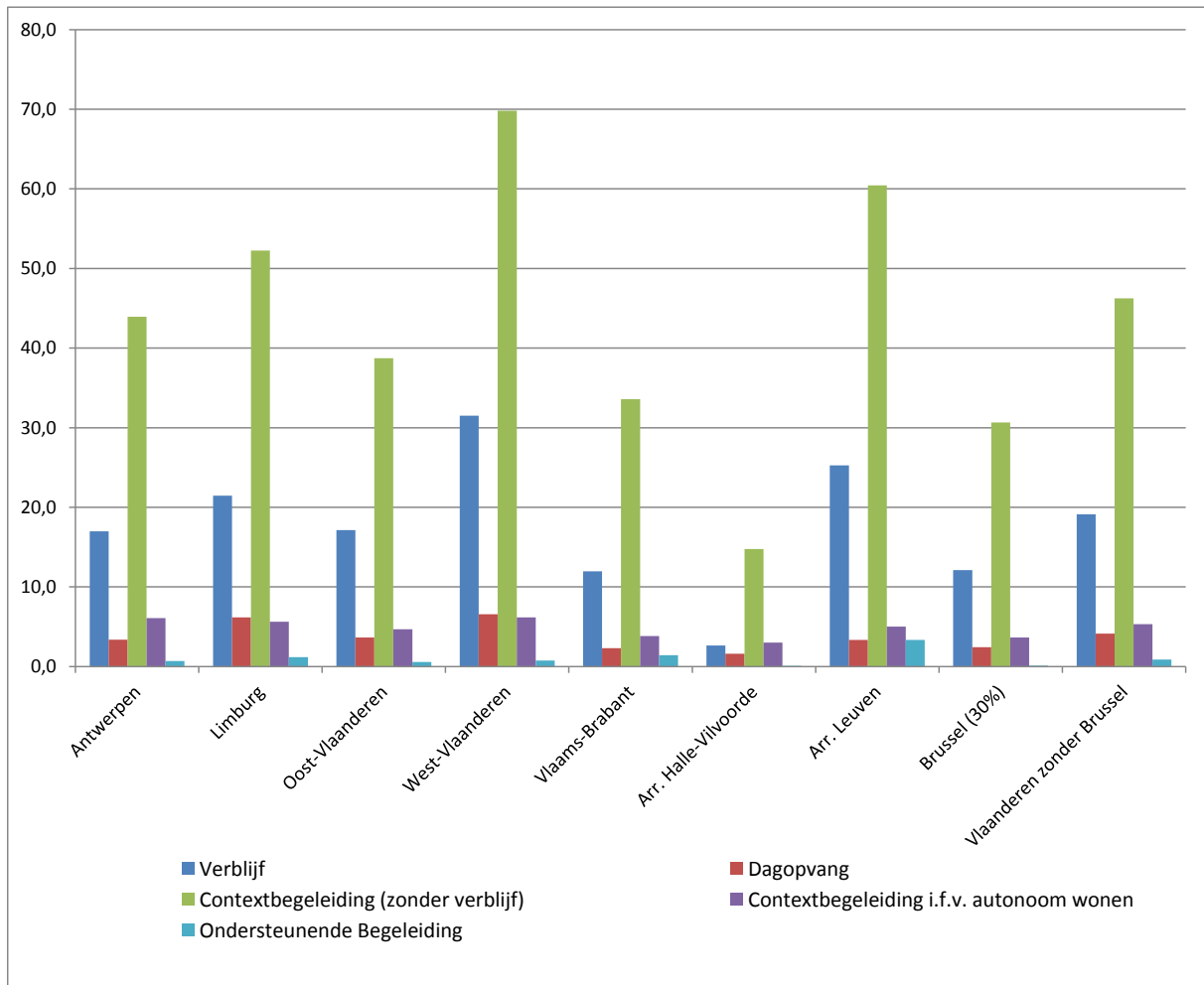
Tabel 4 geeft het aantal plaatsen per typemodule uitgezet op 10.000 jongeren van 0-17 jaar. Zowel op het gebied van verblijf, dagopvang, contextbegeleiding als contextbegeleiding in functie van autonoom wonen heeft Vlaams-Brabant het minst uitgebouwde aanbod van alle provincies. Binnen de provincie is er bijkomend een groot onevenwicht tussen de beide arrondissementen. Voor verblijf, contextbegeleiding en autonoom wonen haalt het arrondissement Leuven cijfers rond het Vlaamse gemiddelde, en is het tekort volledig toe te schrijven aan Halle-Vilvoorde. Voor dagopvang blijven de cijfers voor beide arrondissementen onder het gemiddelde. Ondersteunende begeleiding is in het arrondissement Leuven sterk uitgebouwd ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde, terwijl in het arrondissement Halle-Vilvoorde er slechts 1 module hiervoor voorzien is.

Tabel 4: OVBJ plaatsen per 10.000 jongeren (2019)

Provincies / arr.	Verblijf	Dagopvang	Contextbegeleiding	Autonoom wonen	Ondersteunende begeleiding
Antwerpen	17,0	3,4	43,9	6,1	0,7
Limburg	21,5	6,2	52,2	5,6	1,2
Oost-Vlaanderen	17,1	3,7	38,7	4,7	0,6
West-Vlaanderen	31,5	6,6	69,8	6,2	0,8
Vlaams-Brabant	12,0	2,3	33,6	3,8	1,4
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	2,6	1,6	14,8	3,0	0,1
<i>Arr. Leuven</i>	25,3	3,3	60,4	5,0	3,3
Brussel (30% jongeren)	12,1	2,4	30,7	3,6	0,1
Vlaanderen zonder Brussel	19,1	4,1	46,2	5,3	0,9
Vlaanderen met Brussel	16,4	3,5	39,7	4,6	0,7

Bron: Jongerenwelzijn, voorlopige tabellen

Figuur 4: OVBJ plaatsen per 10.000 jongeren (2019)

Bron: Jongerenwelzijn, voorlopige tabellen

Vergeleken met 2014 (het eerste jaar dat er cijfers beschikbaar zijn met dezelfde onderverdeling in modules) zijn er nochtans plaatsen bijgekomen in verschillende modules. Zo steeg het aantal plaatsen verblijf in Halle-Vilvoorde in deze periode van 23 naar 86, terwijl het aantal in alle andere provincies, en in het arrondissement Leuven daalde. Het aantal plaatsen dagbegeleiding verdubbelde (van 12 naar 24), terwijl dit aantal in Vlaanderen als geheel ook daalde. De laatste jaren werd er algemeen meer ingezet op contextbegeleiding, zodat op dat gebied in alle provincies een sterke stijging is op te tekenen (gemiddeld x 2,5 in Vlaanderen). In het arrondissement Leuven was de stijging nog hoger (x 3,5), terwijl ze in Halle-Vilvoorde x 2,1 bedroeg. Bij contextbegeleiding in functie van autonoom wonen was er wel een sterkere stijging van de capaciteit in Halle-Vilvoorde (van 34 naar 41), terwijl er globaal in Vlaanderen eerder een daling was. De inhaalbeweging is dus wel degelijk ingezet, maar de voornoemde cijfers tonen aan dat er ook de volgende jaren nog veel inspanningen nodig zullen zijn om de achterstand effectief in te halen.

3.2. Onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra

Een onthaal-, observatie- en oriëntatiecentrum (OOOC) biedt kortdurende oriëntatie aan (residentieel), gericht op het bepalen van een gepast hulpverleningstraject. Het neemt eveneens meer langdurige observatieopdrachten op. Een OOOC biedt ook onthaal: onmiddellijke opvang voor kinderen en jongeren die niet terug naar huis kunnen of niet meteen voor de jeugdrechter kunnen verschijnen. Een minderjarige kan hier ook terecht als hij even uit zijn omgeving moet worden gehaald of in afwachting van een geschikte plaats in een andere voorziening.

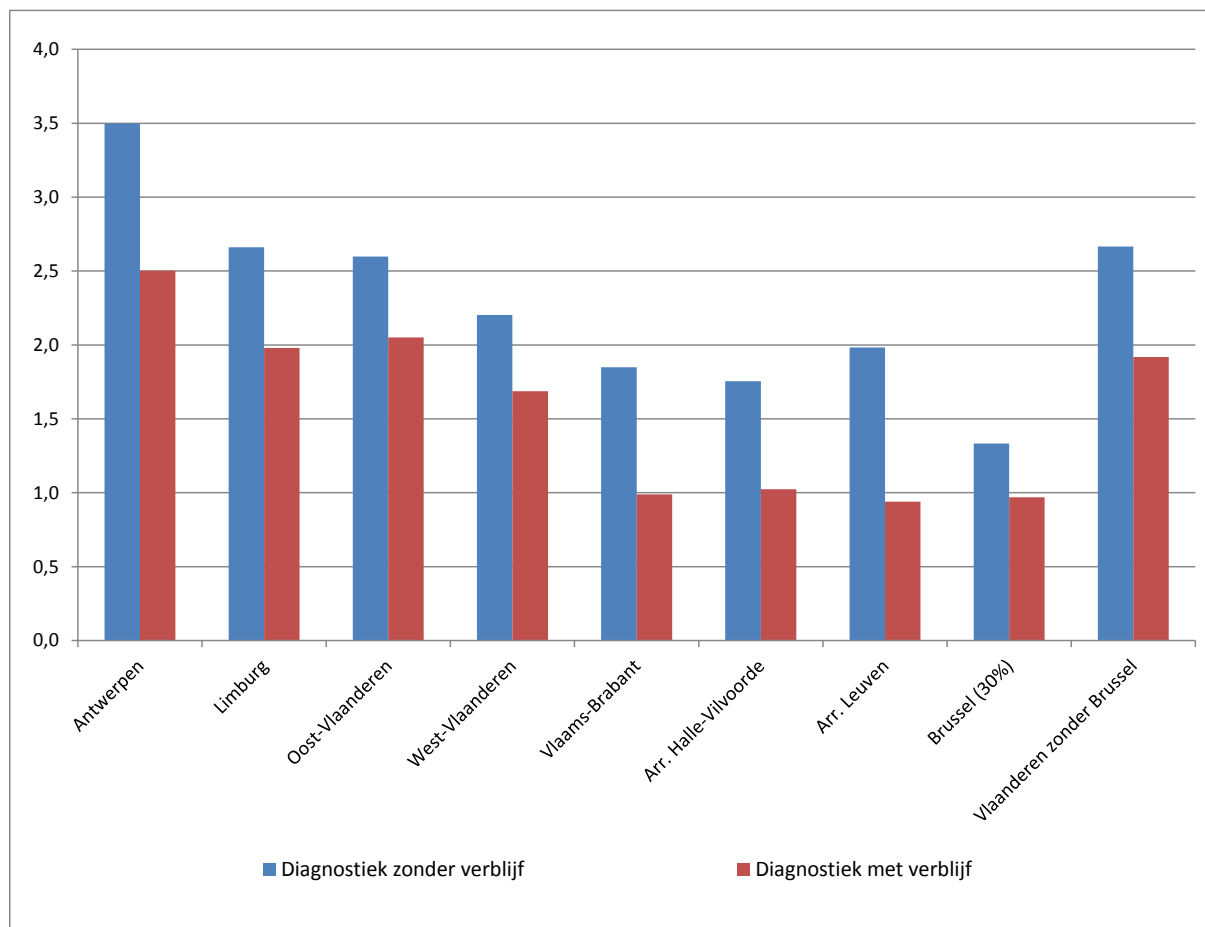
Ook binnen deze typemodules (diagnostiek zonder of met verblijf) heeft de provincie Vlaams-Brabant de laagste aandelen per 10.000 jongeren. De achterstand situeert zich hier in beide arrondissementen.

Tabel 5: OOOC plaatsen per 10.000 jongeren (2019)

Provincies / arr.	Diagnostiek zonder verblijf	Diagnostiek met verblijf
Antwerpen	3,5	2,5
Limburg	2,7	2,0
Oost-Vlaanderen	2,6	2,1
West-Vlaanderen	2,2	1,7
Vlaams-Brabant	1,8	1,0
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	1,8	1,0
<i>Arr. Leuven</i>	2,0	0,9
Brussel (30% inwoners)	1,3	1,0
Vlaanderen zonder Brussel	2,7	1,9
Vlaanderen met Brussel	2,3	1,6

Bron: Jongerenwelzijn, voorlopige tabellen

Figuur 5: OOC plaatsen per 10.000 jongeren (2019)

Bron: Jongerenwelzijn, voorlopige tabellen

Op het vlak van OOC verblijf zijn er weinig aanpassingen in de cijfers per provincie of regio tussen 2014 en 2019. Voor OOC zonder verblijf zien we wel een toename van 9 naar 14 in Halle-Vilvoorde en van 10 naar 24 in Leuven. Dit is echter een veel kleinere uitbreiding dan in de andere provincies. Algemeen in Vlaanderen ging de capaciteit van OOC zonder verblijf x 3,6. Op dit vlak zal er dus nog een extra tandje bijgestoken moeten worden.

3.3. Centra voor Integrale Gezinszorg

Centra voor Integrale Gezinszorg (CIG) bieden hulp aan gezinnen en (aanstaande) ouders met ernstige opvoedingsproblemen. De begeleiding richt zich op het gezin als geheel. De mogelijkheid bestaat om een gezin residentieel op te vangen. De hulpverlening bestaat uit intensieve opvoedingshulp en gezinszorg en grijpt in op dieperliggende problemen dan enkel gezinsondersteuning en opvoedingsondersteuning. De CIG hebben ook een specifiek begeleidingsaanbod voor tienerouders. Ook deze centra worden erkend binnen een modulair kader, met als basis de modules contextbegeleiding, aangevuld met modules verblijf, en binnen een enveloppefinanciering.

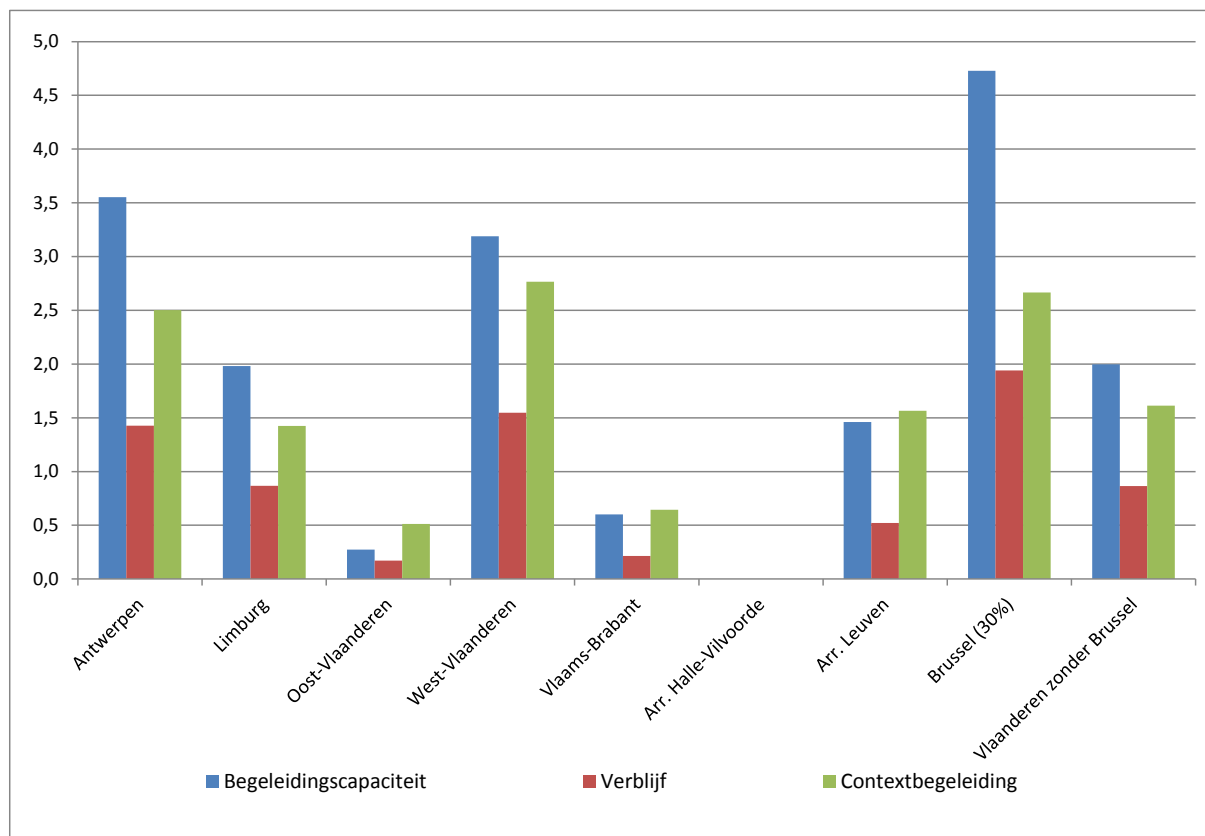
Halle-Vilvoorde heeft geen modules CIG. Het arrondissement Leuven blijft op het vlak van begeleidingscapaciteit en verblijf onder het Vlaamse gemiddelde.

Tabel 6: CIG plaatsen per 10.000 jongeren (2019)

Provincies / arr.	Begeleidingscapaciteit	Verblijf	Contextbegeleiding
Antwerpen	3,6	1,4	2,5
Limburg	2,0	0,9	1,4
Oost-Vlaanderen	0,3	0,2	0,5
West-Vlaanderen	3,2	1,5	2,8
Vlaams-Brabant	0,6	0,2	0,6
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
<i>Arr. Leuven</i>	<i>1,5</i>	<i>0,5</i>	<i>1,6</i>
Brussel (30% inwoners)	4,7	1,9	2,7
Vlaanderen zonder Brussel	2,0	0,9	1,6
Vlaanderen met Brussel	1,9	0,8	1,5

Bron: Jongerenwelzijn, voorlopige tabellen

Figuur 6: CIG plaatsen per 10.000 jongeren (2019)

Bron: Jongerenwelzijn, voorlopige tabellen

3.4. Uitbreidingsbeleid jeugdhulp

Op 10 maart 2016 stelde Vlaams minister van Welzijn Jo Vandeurzen de beleidsnota Jeugdhulp 2.0 voor. De jeugdhulp in Vlaanderen krijgt daardoor een update waardoor ze sterker en gebruiksvriendelijker zou moeten worden en beter gewapend om te werken rond nieuwe thema's als radicalisering, tienerpooiers, jonge vluchtelingen en jongvolwassenen. Sinds 2017 worden ook extra middelen vrijgemaakt die moeten resulteren in een gevoelige uitbreiding van de jeugdhulp. Het uitbreidingsbeleid wordt verdeeld over 4 'werven'⁶:

Wurf 1 Rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp 'één gezin – één plan': oproep tot regionale samenwerkingsverbanden jeugdhulp. Er is 15 miljoen euro voorzien voor 15 samenwerkingsverbanden. In Vlaams-Brabant zijn er twee aanvragen erkend: CGG Vlaams-Brabant-Oost zal de trekker zijn voor het Hageland, en Radar vzw voor Asse-Meise-Vilvoorde.

Wurf 2 Jonge kinderen: zorggarantieplan uithuisplaatsing jonge kinderen (onmiddellijke oplossing voor jonge kinderen, met traject naar een duurzaam verblijf in een gezin). Van de 3 miljoen euro die hiervoor werd vrijgemaakt gaat er 555.000 euro naar Vlaams-Brabant. Kernpartner is CKG De Schommel.

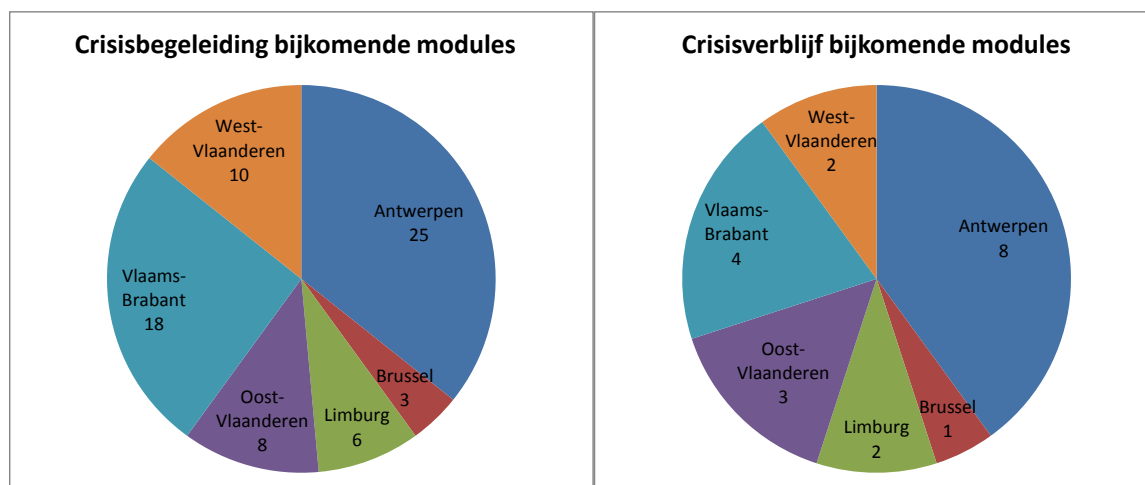
⁶ <http://www.jeugdhulp.be/werven-uitbreidingsbeleid-jeugdhulp>

Werk 3 Hulpverlening aan jongvolwassenen: uitbreiding van nieuwe woonvormen (kleinschalige wooneenheden in co-housingprojecten) en burgerinitiatieven (inschakeling van vrijwilligers). Begin 2019 zijn er 87 plaatsen binnen deze kleinschalige wooneenheden van start gegaan. Hiervan zijn er 4 toegekend aan Ave Regina in Leuven en 4 aan Tonuso in Halle-Vilvoorde. Tonuso kreeg ook 4 extra modules om burgerinitiatieven te begeleiden en EKC (Eigen Kracht-conferenties) in Kortenaak kreeg er 2.

Werk 4 Jeugddelinquentierecht: Traject naar een Vlaams decreet jeugddelinquentie.

Verder wordt er geïnvesteerd in de **versterking van de netwerken crisisjeugdhulp**. Vanaf 1 maart 2019 zijn er 70 extra modules crisisbegeleiding en 20 extra modules crisisverblijf beschikbaar. De verdeling over de provincies heen gebeurt op basis van de tekorten die aangegeven worden vanuit de crisismeldpunten, en binnen de provincie Vlaams-Brabant op advies van het IROJ (Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp). Voor crisisbegeleiding werden er 18 modules toegekend aan Vlaams-Brabant, en voor crisisverblijf 4.

Figuur 7: Crisisbegeleiding en -verblijf bijkomende modules

Bron: Jongerenwelzijn, voorlopige tabellen

Daarnaast werden er middelen vrijgemaakt (bijna 2 miljoen euro) voor begeleiding op het vlak van geestelijke gezondheidszorg voor jongeren binnen voorzieningen. Hiervan gaat 320.000 euro naar samenwerkingsverbanden in Vlaams-Brabant.

3.5. Crisishulp aan Huis

In elke provincie ('regio') is er een meldpunt crisishulp, georganiseerd door het algemeen welzijnswerk, waar crisissituaties moeten worden aangemeld. Alle voorzieningen in een regio die crisishulp aanbieden vormen samen een netwerk, dat sectoroverschrijdend is. Binnen Jongerenwelzijn zijn de voorzieningen voor Crisishulp aan Huis (CaH) hierin vervat. Ze richten zich tot gezinnen in crisissituaties waar een breuk van één of meer kinderen met de gezinscontext dreigt. De hulp is kortdurend, mobiel en intensief, en vindt plaats bij het gezin thuis.

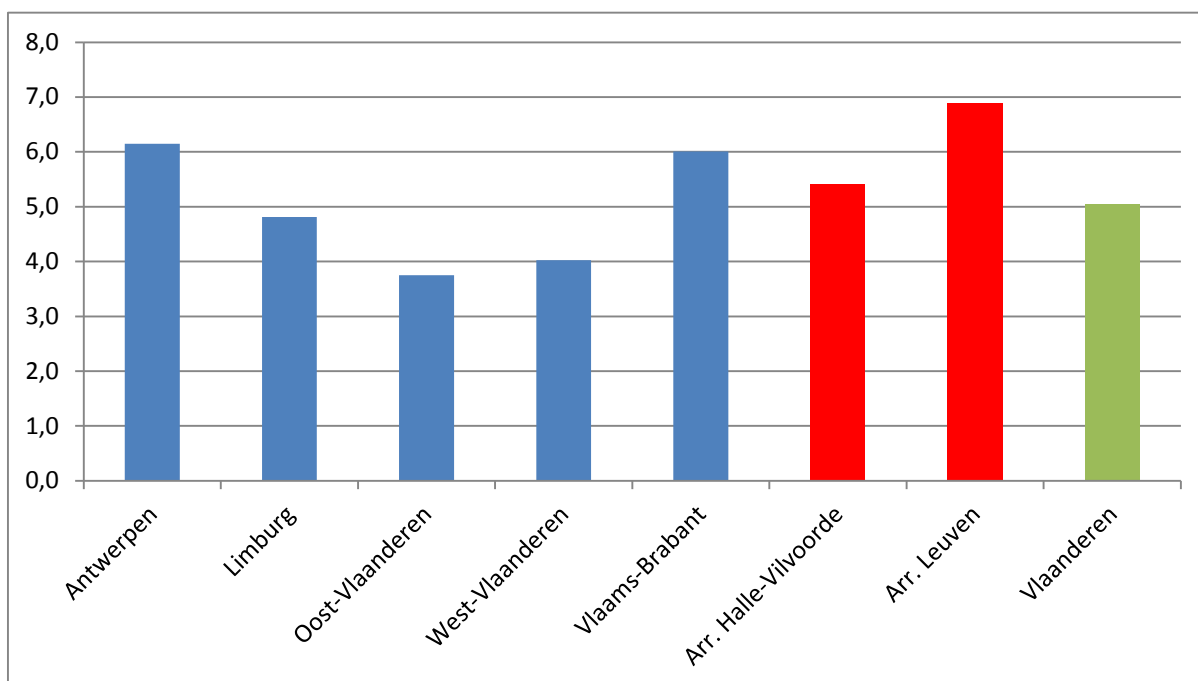
Uitgezet ten opzichte van het aantal kinderen en jongeren, zijn de diensten CaH in Vlaams-Brabant, en vooral in het arrondissement Halle-Vilvoorde, goed uitgebouwd vergeleken met het Vlaamse gemiddelde.

Tabel 7: Capaciteit Crisishulp aan Huis (2019)

Provincies / arr.	Aantal	Per 10.000 0-17-jarigen
Antwerpen	229	6,1
Limburg	78	4,8
Oost-Vlaanderen	110	3,8
West-Vlaanderen	86	4,0
Vlaams-Brabant	140	6,0
Arr. Halle-Vilvoorde	74	5,4
Arr. Leuven	66	6,9
Vlaanderen zonder Brussel	643	5,0

Bron: Jongerenwelzijn

Figuur 8: CAH: capaciteit per 10.000 0-17-jarigen (2019)

Bron: Jongerenwelzijn

Ook de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning bieden ambulante begeleiding, mobiele crisisinterventie en -begeleiding en ze organiseren ook crisisopvang. Over deze organisaties gaat het volgende hoofdstuk.

4. Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning

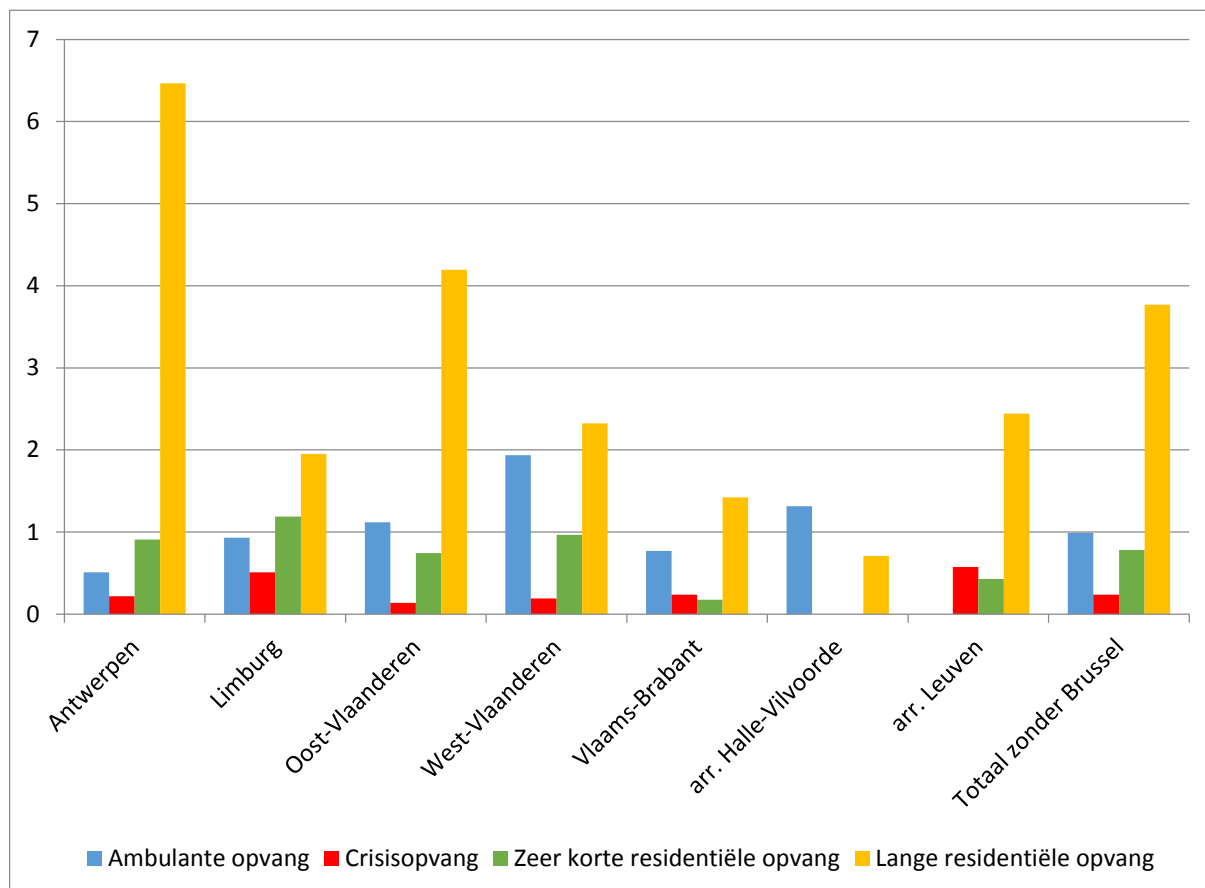
Een Centrum voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG) krijgt elk jaar een subsidie-enveloppe, gebaseerd op de vroegere enveloppe op basis van de capaciteit. Het CKG moet het grootste deel daarvan (er wordt een basissubsidie van afgetrokken) in het begin van het jaar 'besteden' aan typemodules. Een CKG kiest dus elk jaar welke typemodules het dat jaar gaat aanbieden en hoeveel (er zijn wel een aantal regels). Het aanbod van een CKG kan dus elk jaar wijzigen, en wat er bij het begin van het jaar wordt 'aangekocht' is niet altijd gelijk aan wat er wordt uitgevoerd. Dat kan uiteindelijk minder zijn (en kan terugvordering van subsidies voorkomen) maar ook meer.

De residentiële opvangcapaciteit kan daarentegen niet zomaar gewijzigd worden. Dit kan enkel na overleg met K&G en in het kader van Integrale Jeugdhulp, zodat de bestaande opvangplaatsen gegarandeerd blijven.

Figuur 9 geeft het aantal opvangplaatsen weer, telkens ten opzichte van het aantal kinderen ($\times 10.000$) van 0 tot en met 12 jaar. Voor de voorzieningen die vestigingen hebben in verschillende provincies, werd hierbij de opsplitsing gemaakt.

In Vlaams-Brabant is er enkel ambulante opvang (dagopvang) in het arrondissement Halle-Vilvoorde. Per 10.000 jongeren laat Vlaams-Brabant enkel de provincie Antwerpen achter zich. In deze provincie is echter het residentiële aanbod opvallend beter uitgebouwd. Zowel wat betreft de zeer korte residentiële opvang als de lange residentiële opvang blijft de provincie Vlaams-Brabant duidelijk achterop op de andere provincies. In het arrondissement Halle-Vilvoorde zijn er zelfs geen plaatsen voor korte opvang voorhanden, en ook crisisopvang ontbreekt er. In Brussel zijn er slechts 4 plaatsen voor korte residentiële opvang en 8 voor lange opvang.

Figuur 9: CKG plaatsen opvang per 10.000 0-12-jarigen

Bron: Kind & Gezin.

Bevolking: 01/01/2018

Tabel 8: CKG plaatsen opvang

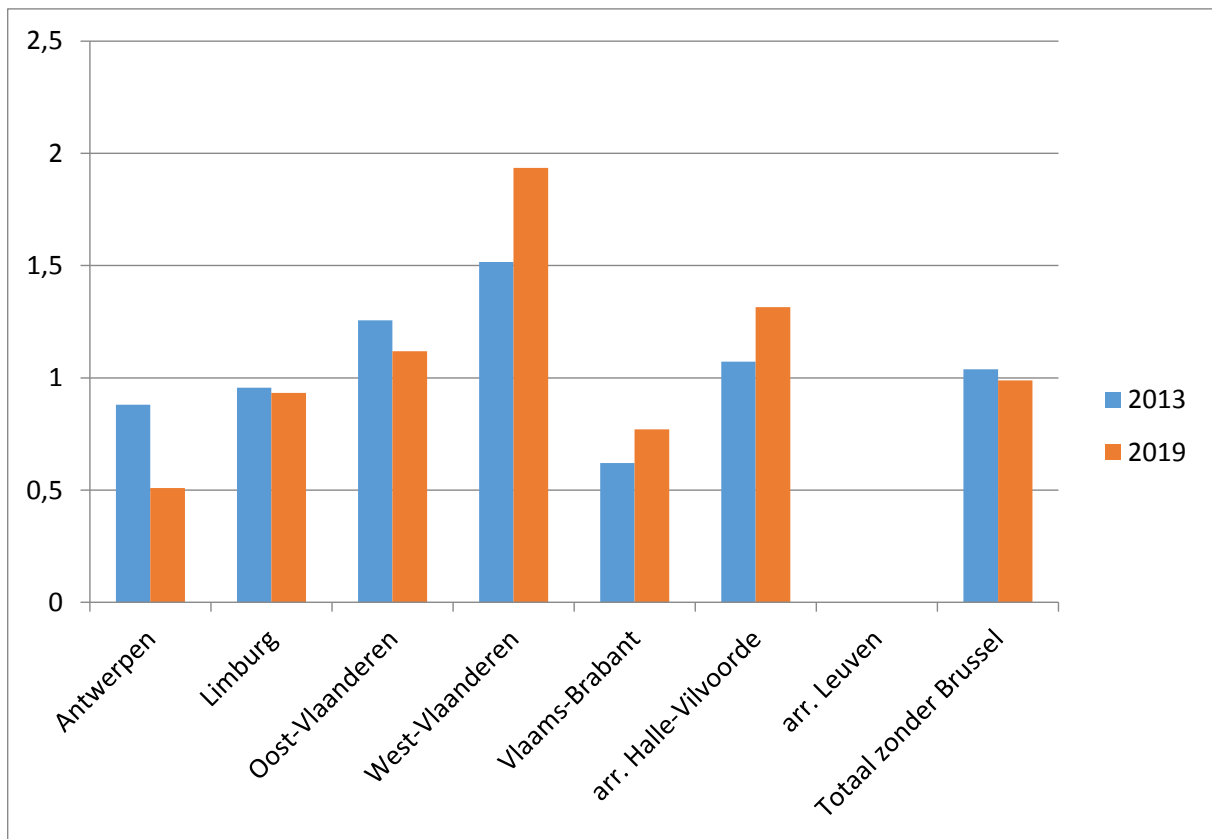
Provincies / arr.	Ambulante opvang	Crisisopvang	Zeer korte residentiële opvang	Lange Residentiële opvang	Totaal opvang	Totaal per 10.000 0-12 jarigen
Antwerpen	14	6	25	178	223	8,1
Limburg	11	6	14	23	54	4,6
Oost-Vlaanderen	24	3	16	90	133	6,2
West-Vlaanderen	30	3	15	36	84	5,4
Vlaams-Brabant	13	4	3	24	44	2,6
Arr. Halle-Vilvoorde	13	0	0	7	20	2,0
Arr. Leuven	0	4	3	17	24	3,4
Brussel	0	0	4	8	12	5,8
Vlaanderen met Brussel	92	22	77	359	538	

Bron: Kind & Gezin.

Bevolking: 01/01/2018

De huidige indeling in modules dateert van 2013. In Halle-Vilvoorde zijn er sindsdien 3 ambulante plaatsen bijgekomen (Figuur 10).

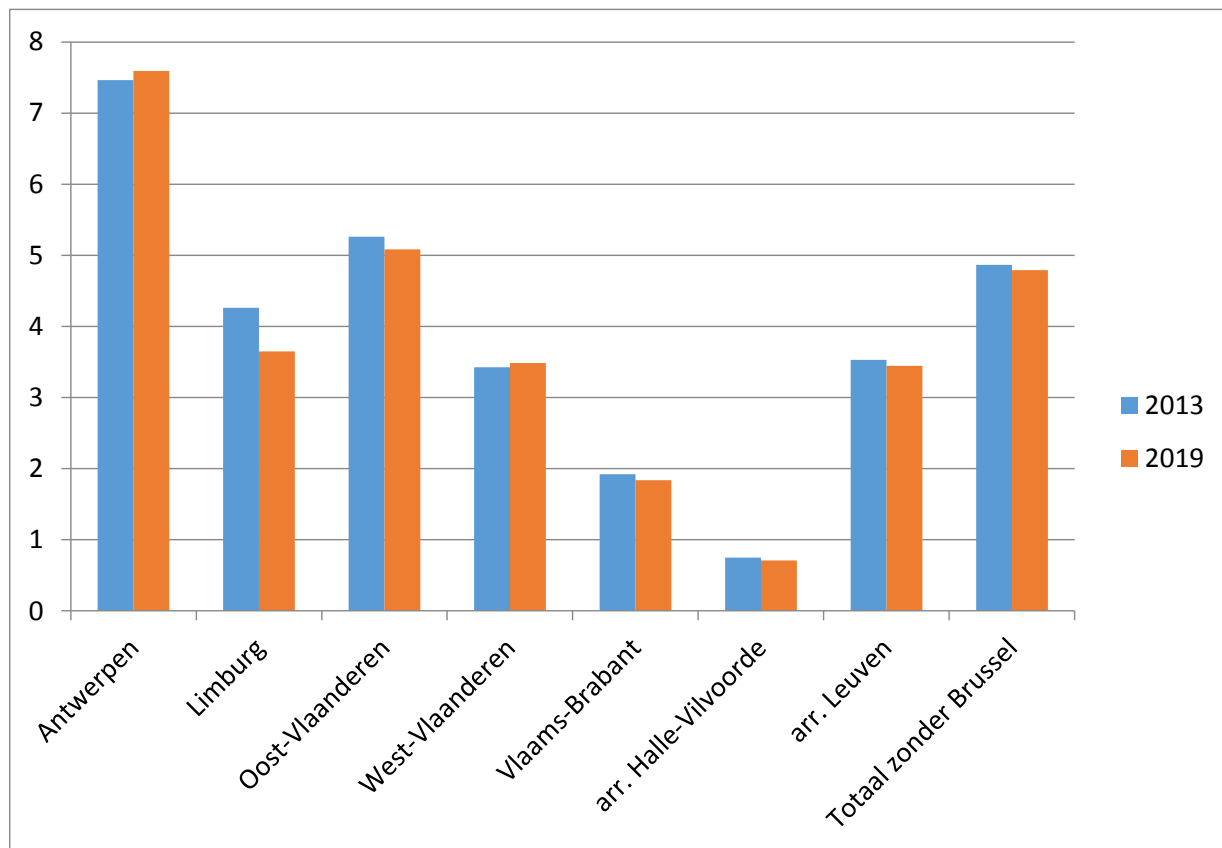
Figuur 10: CKG plaatsen ambulante opvang

Bron: Kind & Gezin

De residentiële opvang (crisis-, korte – en lange opvang) bestond ook in 2013 in de provincie al uit 31 plaatsen in totaal, maar omdat het aantal jongeren is toegenomen is het aandeel per 10.000 jongeren lichtjes gedaald.

Figuur 11: CKG plaatsen residentiële opvang

Bron: Kind & Gezin

Op de volgende pagina geven we een overzicht van de modules begeleiding en training. Deze zijn echter niet opgesplitst per provincie. CKG Solidariteit voor het Gezin werkt zowel in Oost-Vlaanderen (Evergem), Vlaams-Brabant (Dworp – Halle) als in Brussel (Ganshoren), en CKG Kinderland in de provincies Antwerpen (Berlaar) en Vlaams-Brabant (Vilvoorde).

Tabel 9: Aantal modules begeleiding en training toegekend per CKG (2019)

CKG	Plaats	MOBIEL					AMBULANTE TRAINING				ANDERE (Wees-modules)
		LICHT		INTENSIEF			IN GROEP			INDIVIDUEEL	
		Kort licht Mobiel (begeleidingen)	Lang licht Mobiel (begeleidingen)	Zeer kort intens Mobiel (begeleidingen)	Kort intens Mobiel (begeleidingen)	Middel-lang intens Mobiel (begeleidingen)	Amb. Tr. van ouders en kinderen samen (Tuimel) (gezinnen)	Amb. Tr. van ouders en van kinderen in groep (STOP4-7) (trainingen - gezinnen)	Amb. Tr. van ouders in groep (TrP 4 groep) (trainingen-gezinnen)	Amb. Tr. van ouders individueel (TrP 4 ind.) (begeleidingen)	
CKG Betlehem	Mechelen	52	41		23			40	30	6	6 + 9
CKG De Hummeltjes	Hasselt	86	44			8	20	20	42	40	
CKG De Kleine Vos	Antwerpen	57	72		6		14				48 + 0 + 5
CKG De Schommel	Scherpenheuvel-Zichem	116	111	6	5	12		30	30	19	9+5
CKG De Stap	Genk	34	32			6	14	20			
CKG Don Bosco	Kortrijk	25	40				18	20	18		
CKG Het Open Poortje	Schildes	30	58	6	6		17	120	30	10	0 + 6 + 5
CKG Kapoentje	Oostende	18	61	6	6		15	30			
CKG Kinderland	Berlaar/Vilvoorde	61	68						30	22	
CKG Glorieux	Ronse	14	24				17	20		12	
CKG Lentekind	Beerse	64	67		7		12		24	52	
CKG Molenberg	Bilzen	54	62		4	6	16	20	18		
CKG Sint-Clara	Brugge	52	40		15		16	30			78 + 5
CKG 't Kinderkasteeltje	Nazareth	24	40			8			30	35	0
CKG Den Boomgaard	Lierde/Zottegem	30	30			15			36	6	
CKG Koraal	Schoten/Wommelgem	43	72		8		28		18		0
CKG Solidariteit vr het Gezin	Evergem/Ganshoren/Dworp	220	217		17	7		30	24	10	
CKG Zorgbedrijf Antwerpen	Antwerpen/Kalmthout/Kannellen	28	101		7		36		18	12	
Totaal		1.008	1.180	18	104	62	223	380	348	224	

5. Personen met een handicap

Op 1 januari 2017 werd in de sector personen met een handicap de 'persoonsvolgende financiering' ingevoerd. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) subsidieert niet langer de voorzieningen voor de zorgvormen die ze aanbieden, maar keert een budget uit aan personen met een handicap, zodat die zelf de gewenste ondersteuning kunnen inkopen. Sindsdien beschikt het VAPH echter niet meer over gegevens betreffende het aantal plaatsen per zorgvorm per regio zoals dat voorheen wel het geval was. Het is nu zeer moeilijk om uitspraken te doen over de ruimtelijke spreiding van het zorgaanbod en dus ook over eventuele regionale tekorten.

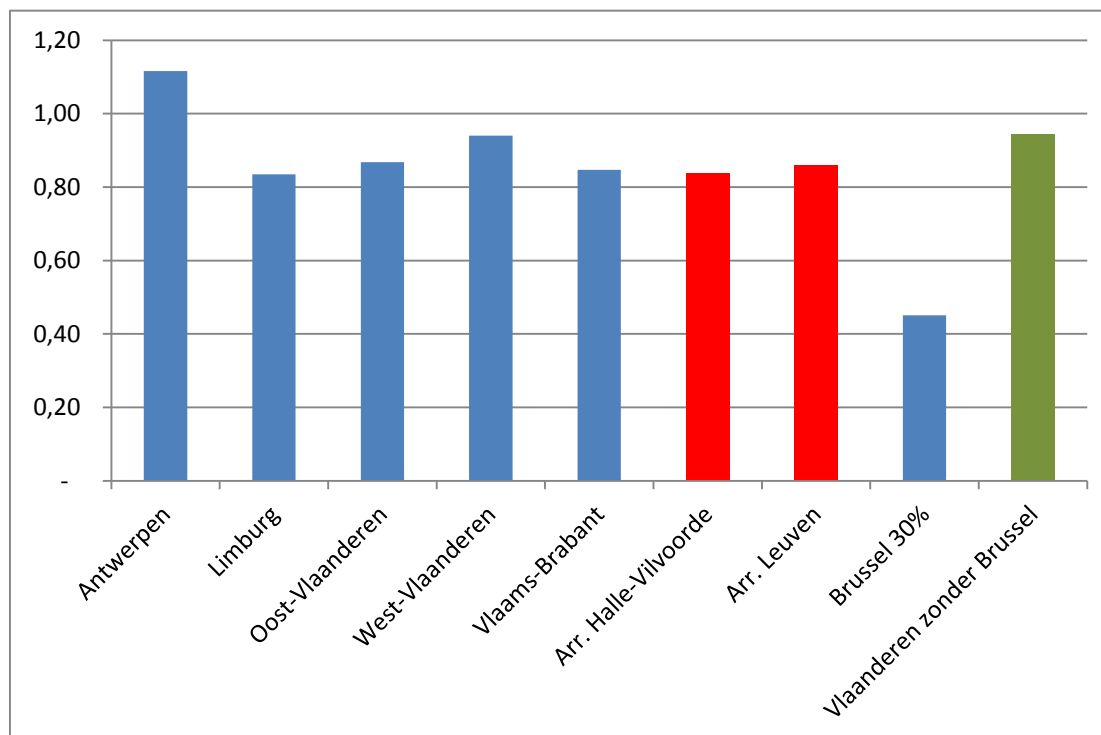
Vanuit de vroegere cijfers (de laatst beschikbare zijn die van 2014) weten we dat er tekorten waren in het arrondissement Halle-Vilvoorde op het vlak van zelfstandig wonen, beschermd wonen, begeleid wonen, dagcentra en Dienst Inclusieve Ondersteuning. Voor het arrondissement Leuven was er binnen deze zorgvormen enkel een tekort aan plaatsen dagcentrum. In het arrondissement Halle-Vilvoorde zagen we bijkomend ook een achterstand ten opzichte van andere regio's op het vlak van plaatsen in de tehuizen niet werkenden. Wat de voorzieningen voor minderjarigen betreft, was er in beide arrondissementen, maar vooral in Halle-Vilvoorde, een sterke achterstand ten opzichte van de andere provincies.

In het huidige systeem kunnen de voorzieningen een meer op maat en flexibeler zorgaanbod uitwerken, en werd deze opdeling in zorgvormen voor een groot stuk verlaten. Er is nu vooral sprake van begeleiding (ambulant, mobiel, in groep...), dagopvang en verblijf. Wie slechts af en toe hulp nodig heeft kan zich rechtstreeks tot een voorziening richten met een aanbod in rechtstreeks toegankelijke hulpverlening, zonder een aanvraag in te dienen bij het VAPH.

5.1. Rechtstreeks Toegankelijke Hulpverlening

Rechtstreeks Toegankelijke Hulpverlening (RTH) is er voor beperkte handicapspecifieke ondersteuning in de vorm van begeleiding, dagopvang of occasioneel verblijf. Wat RTH betreft, zijn er gegevens van 2017 beschikbaar van de erkende capaciteit (aantal erkende personeelspunten). Op onderstaande grafiek werden deze cijfers uitgezet op de totale bevolking. Het gaat over de erkenning op de plaats van de voorziening, maar deze kunnen ingezet worden over heel de provincie. Op dit vlak zien we niet meteen een tekort voor de regio's in Vlaams-Brabant, al blijven ze beide wel onder het Vlaamse gemiddelde.

Figuur 12: Erkende capaciteit RTH op de bevolking (2017)

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Tabel 10: Erkende capaciteit (personeelspunten) RTH (2017)

Provincies / zorgregio's	Erkende capaciteit RTH (in punten)	RTH % tov inwoners
Antwerpen	20.484,8	1,12
Limburg	7.241,3	0,83
Oost-Vlaanderen	12.984,3	0,87
West-Vlaanderen	11.152,4	0,94
Brussel 30%	1.612,3	0,45
Vlaams-Brabant	9.567,0	0,85
<i>Zorgregio Halle-Vilvoorde</i>	<i>5.331,1</i>	<i>0,84</i>
<i>Zorgregio Leuven</i>	<i>4.235,9</i>	<i>0,86</i>
Vlaanderen met Brussel 30%	63.042,1	0,92
Vlaanderen zonder Brussel	61.429,8	0,94

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

5.2. Multifunctionele Centra

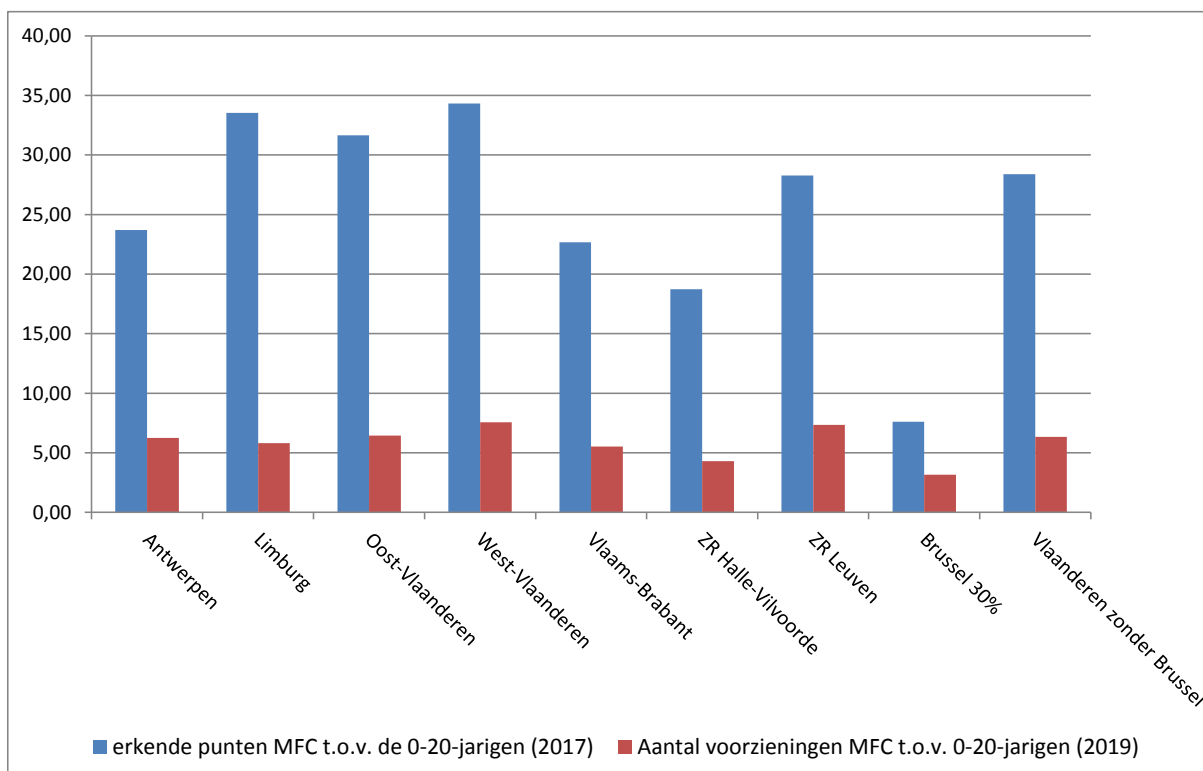
In 2016 werden alle minderjarigenvoorzieningen omgevormd tot multifunctionele centra (MFC), met als doel het zorgaanbod te versoepelen. Enerzijds kunnen jongeren nu vlotter overschakelen tussen residentiële opvang, dagopvang, dagbesteding en ondersteuning thuis, anderzijds wordt de residentiële opvang beperkt.

De huidige beschikbare cijfers voor min-21-jarigen zijn de erkende personeelspunten MFC van 2017, hieronder in de grafiek uitgezet op de bevolking van 0-20 jaar. Het aantal centra zelf zegt natuurlijk niet zo heel veel, aangezien de capaciteit ervan niet meegegeven is. We

zetten ze toch bij op de grafiek. Ook het totaal aantal personeelspunten zegt uiteindelijk weinig over de afstemming tussen vraag en aanbod. Hieruit kan men niet afleiden of jongeren ook terecht kunnen in een MFC op een redelijke afstand, wat bij dagopvang of –besteding wel belangrijk is.

De zorgregio Halle-Vilvoorde (arrondissement Halle-Vilvoorde zonder Kampenhout, plus Tervuren) heeft alleszins het laagst aantal punten MFC op het aantal 0-20-jarigen, een heel stuk onder het Vlaamse gemiddelde.

Figuur 13: Aanbod MFC

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Tabel 11: Erkende ‘punten’ Multifunctionele Centra (2017)

Provincies / zorgregio's	Erkende punten op jaarbasis	percentage t.o.v. inwoners 0-20 jaar
Antwerpen	102.336,3	23,7
Limburg	63.423,7	33,5
Oost-Vlaanderen	108.048,8	31,7
West-Vlaanderen	86.256,5	34,3
Brussel 30%	7.199,7	7,6
Vlaams-Brabant	61.572,3	22,7
<i>ZR Halle-Vilvoorde</i>	<i>29.849,5</i>	<i>18,7</i>
<i>ZR Leuven</i>	<i>31.722,8</i>	<i>28,3</i>
Vlaanderen + Brussel 30%	428.837,4	27,2
Vlaanderen zonder Brussel	421.637,7	28,4

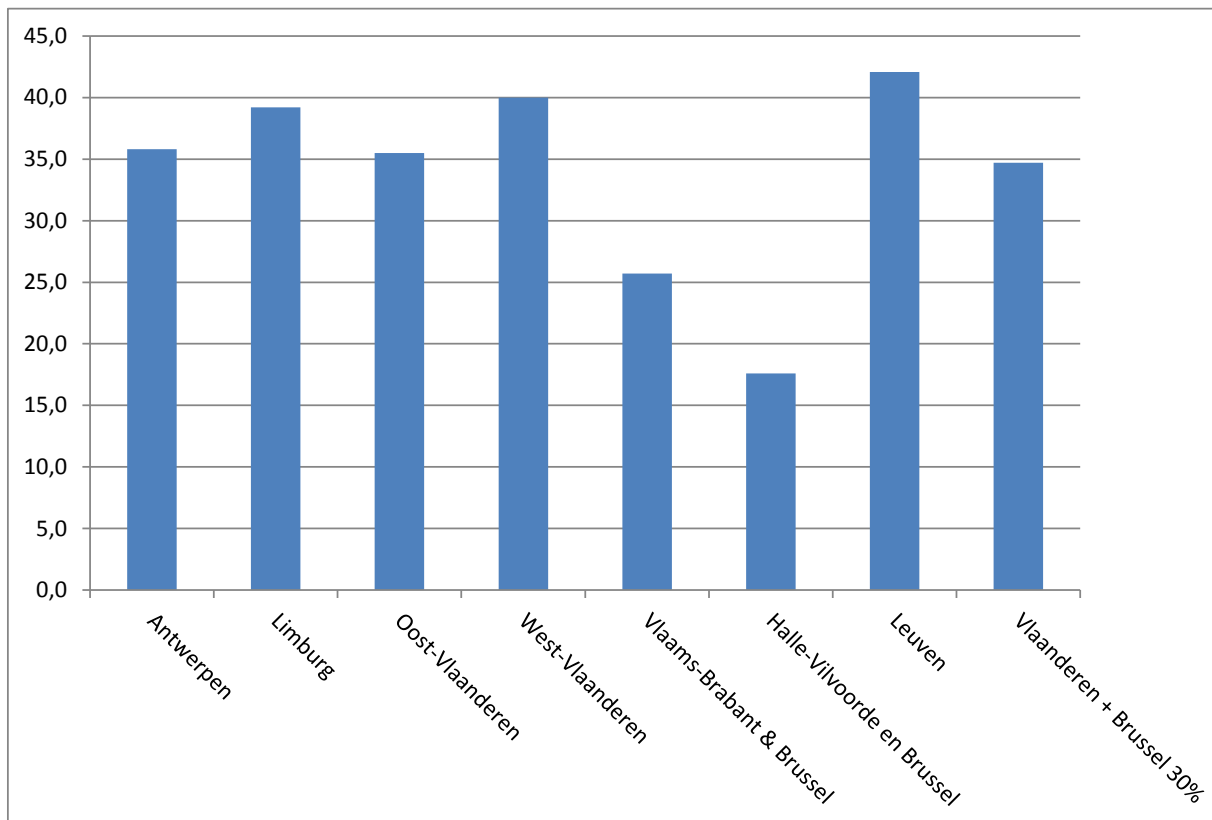
Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

5.3. Persoonsvolgende financiering

Meerderjarige personen met een handicap kunnen met een persoonsvolgend budget ondersteuning inkopen, in de vorm van begeleiding, dagopvang, verblijf of praktische hulp. Dat hoeft niet bij een door het VAPH vergunde zorgaanbieder te zijn, maar kan ook bijvoorbeeld een vrijwilligersorganisatie of een professionele zorgverlener uit een andere sector. Een persoonsvolgend budget moet worden aangevraagd. Wie voldoet aan de voorwaarden, wordt aan een budgetcategorie (afhankelijk van de zorgzwaarte) en een prioriteitengroep toegewezen. Elk jaar bepaalt de Vlaamse Regering een budget dat ter beschikking kan gesteld worden aan personen met een handicap voor een persoonsvolgend budget. Omdat er meer vragen zijn dan beschikbare budgetten, wordt er gewerkt met prioriteitengroepen. Afhankelijk van de prioriteitengroep kan de wachttijd tot men effectief een PVB ontvangt, oplopen.

Als we kijken naar het aantal persoonsvolgende budgetten (PVB) op de bevolking (per 10.000 inwoners) dan zien we dat Vlaams-Brabant (hier samen met Brussel) achterop hinkt ten opzichte van de andere provincies. Vooral in Halle-Vilvoorde met Brussel speelt deze achterstand, in het arrondissement Leuven is deze er niet. Voorheen, toen de Centrale Registratie van de Zorgaanvragen (CRZ) nog in voege was, speelde hetzelfde fenomeen van minder vragen op de bevolking dan in andere regio's. Waarschijnlijk is dit te wijten aan een combinatie van verschillende oorzaken, zoals een kleiner aanbod voor personen met een handicap (aanbod trekt vraag aan), en de minder grote bekendheid ervan, die samenhangt met de beperkte aanwezigheid. Maar ook de culturele achtergrond en de anderstaligheid van de inwoners, en een beperkter aantal personen met een handicap in bepaalde regio's (zoals ten zuidoosten van Brussel) kunnen factoren zijn.

Figuur 14: Personen met een PVB per 10.000 inwoners (1/1/2018)

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Tabel 12: Personen met een persoonsvolgende budget (01/01/2018)

Provincies / zorgregio's	Aantal personen met een PVB	% op de bevolking
Antwerpen	6.574	35,8
Limburg	3.400	39,2
Oost-Vlaanderen	5.309	35,5
West-Vlaanderen	4.745	40,0
Vlaams-Brabant & Brussel	3.822	25,7
<i>Halle-Vilvoorde en Brussel</i>	<i>1.750</i>	<i>17,6</i>
<i>Leuven</i>	<i>2.072</i>	<i>42,1</i>
Vlaanderen + Brussel (30% inwoners)	23.851	34,7

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Onderstaande tabel geeft het aantal wachtenden weer op de effectieve uitkering van een budget. In de provincie Vlaams-Brabant zijn er dit 1.735. Dit is minder dan op basis van het aandeel in de bevolking mag worden verondersteld. Het verschil zit ook hier weer vooral in Halle-Vilvoorde.

Tabel 13: Totaal aantal wachtenden op toegekend PVB

Provincies / zorgregio's	Aantal wachtenden	% op totaal wachtenden (t.o.v. Vlaanderen en Brussel)	Bevolkingspercentage (t.o.v. Vlaanderen zonder Brussel)
Antwerpen	3.955	27,6%	28,2%
Limburg	2.439	17,0%	13,3%
Oost-Vlaanderen	3.167	22,1%	23,0%
West-Vlaanderen	2.997	20,9%	18,2%
Vlaams-Brabant	1.735	12,0%	16,4%
<i>ZR Halle-Vilvoorde</i>	<i>710</i>	<i>4,9%</i>	<i>9,3%</i>
<i>ZR Leuven</i>	<i>1.025</i>	<i>7,1%</i>	<i>7,2%</i>
Brussel	104	0,7%	
Vlaanderen + Brussel	14.431	100,0%	100,0%

Bron: Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

De gevolgen van deze gefaseerde toekenning van persoonsvolgende budgetten laat zich niet alleen voelen bij personen met een handicap zelf, die moeten wachten tot ze (geschikte) hulp kunnen inkopen. Er is ook een zorgwekkend effect op de voorzieningen, die de plaatsen die open komen of nieuwe plaatsen niet ingevuld krijgen omdat mogelijke kandidaten nog wachten op een budget. Het ROG Halle-Vilvoorde, dat 22 voorzieningen in de VAPH sector vertegenwoordigt, beaamt deze schrijnende vaststelling: "Wij zijn ervan overtuigd dat de cijfers voor onze regio sterk achteruit gaan inzake toekenning van persoonsvolgende budgetten. Wij stellen vast dat al onze leden melding maken van dit probleem."

Bijkomend zien we een probleem in de afstemming tussen vraag en aanbod. Waarvoor zetten mensen hun budget in? Kan iedere persoon met een persoonsvolgend budget de meest geschikte zorg inkopen of zijn er mensen die uit noodzaak (bijvoorbeeld geen dagopvang op redelijke afstand) voor een alternatief kiezen? Het VAPH heeft op dit moment geen antwoord op de vraag of er een voldoende en gepast zorgaanbod aanwezig is in elke regio.

6. Geestelijke gezondheidszorg

6.1. Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg

Een centrum voor geestelijke gezondheidszorg (CGG) biedt medisch-psychiatrische en psychotherapeutische hulpverlening aan mensen met ernstige psychische problemen. Elk CGG heeft een aparte werking voor kinderen en jongeren, volwassenen en ouderen. Een CGG is georganiseerd in meerdere teams op verschillende vestigingsplaatsen. Elk team bestaat uit één of meerdere psychiaters, psychologen en maatschappelijk werkers. De hulpverlening in een CGG gebeurt tijdens consultaties. Er is geen mogelijkheid tot opname of verblijf.

Een erkend CGG ontvangt jaarlijks een subsidie. De subsidie-enveloppe wordt vastgelegd in een overeenkomst tussen het Agentschap Zorg en Gezondheid en het CGG. De overeenkomst geldt voor 3 jaar. Ze omschrijft:

- de algemene en specifieke doelstellingen;
- de prestaties waartoe het centrum voor geestelijke gezondheidszorg zich verbindt;
- de resultaten die het centrum voor geestelijke gezondheidszorg nastreeft;
- het aandeel van de personeels- en werkingskosten in de subsidie-enveloppe;
- de mate waarin de subsidie-enveloppe evolueert volgens indexering en weddes.

Er is niet bepaald hoe groot de personeelsbezetting in functie van de doelgroepen of bewoners aantallen moet zijn.

In Vlaams-Brabant zijn er drie CGG's, namelijk CGG Ahasverus (voornamelijk in het arrondissement Halle-Vilvoorde, uitgezonderd de gemeenten van de zorgregio Tervuren), CGG Vlaams-Brabant Oost (in het arrondissement Leuven en de zorgregio Tervuren), en CGG PassAnt (werking over de hele provincie).

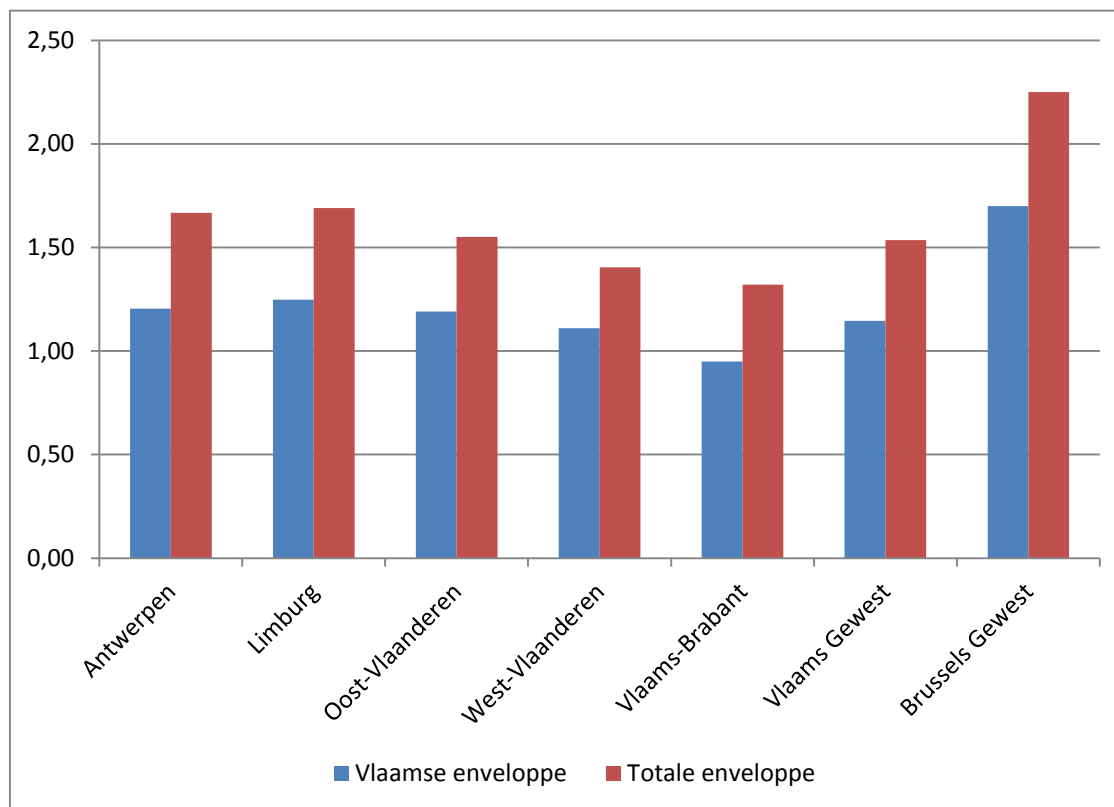
Om de capaciteit te vergelijken, gebruiken we het aantal VTE dat tewerkgesteld is bij de CGG's in de verschillende provincies. Er wordt hierbij een onderverdeling gemaakt tussen de VTE betaald met de middelen van de Vlaamse enveloppe en het totaal VTE waarbij ook andere financieringsbronnen worden meegeteld. Vlaams-Brabant is de provincie met het minst aantal VTE, uitgezet op de bevolking, en dit zowel wat de Vlaamse enveloppe betreft, als de totale financiering.

Tabel 14: CGG aantal VTE per enveloppe (2018)

Provincies	VTE Vlaamse enveloppe	VTE totaal financieringsbronnen	VTE Vlaamse enveloppe per 10.000 inw.	VTE totaal per 10.000 inwoners
Antwerpen	222,5	307,9	1,20	1,67
Limburg	108,7	147,2	1,25	1,69
Oost-Vlaanderen	179,2	233,5	1,19	1,55
West-Vlaanderen	132,2	167,2	1,11	1,40
Vlaams-Brabant	108,0	150,4	0,95	1,32
Vlaanderen	750,6	1.006,2	1,15	1,54
Brussel	61,1	80,9	1,70	2,25

Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid

Figuur 15: CGG: aantal VTE per 10.000 inwoners (1/01/2018)

Bron: Agentschap Zorg en Gezondheid

In het regeerakkoord 2009-2014 werd vooropgesteld dat de CGG's met een lage bezetting voorrang zouden krijgen bij uitbreidingen. In eerste instantie heeft dit inderdaad tot een toename gezorgd van het aantal VTE, maar dit slechts tot in 2012. Helaas is er sindsdien een terugval. Als we de cijfers van 2018 vergelijken met die van vijf jaar eerder, 2013, zien we zelfs dat de Vlaamse enveloppe voor de CGG's in Vlaams-Brabant erop achteruit is gegaan, met ongeveer 5%, terwijl de totale Vlaamse enveloppe met 1% gestegen is in deze periode. De beloftevolle inhaalbeweging tussen 2009 en 2012 is dus ondertussen bijna volledig teniet gedaan.

Voor de enveloppe van 2019 voorziet het Agentschap Zorg en Gezondheid, naast een ancienniteitsverhoging, een budget van 400.000 euro voor het wegwerken van 'blinde vlekken' in het aanbod. Het bedrag wordt verdeeld over de CGG's die onder 85% van het gemiddelde budget per inwoner blijven. Voor Vlaams-Brabant worden in deze berekening de middelen van CGG Passant, dat over de hele provincie werkt, verdeeld over CGG Ahasverus (50%) en CGG VBO (50%). Ahasverus en 50% Passant komen zo samen voor de regio Halle-Vilvoorde net niet aan 85% van het Vlaamse gemiddelde (8,02 t.o.v. 8,54). In de enveloppe voor 2019 is er daarom een extra budget voor Halle-Vilvoorde voorzien van 39.844 euro. Dit brengt de regio op 8,1 euro per inwoner en blijft zo nog steeds onder het Vlaamse gemiddelde. In de praktijk is het verschil met het gemiddelde echter nog groter aangezien we, uit voorgaande cijfers die door de CGG's zelf werden aangeleverd, weten dat CGG Passant meer middelen inzet in de regio Leuven dan in Halle-Vilvoorde.

Tabel 15: Berekening uitbreiding 'blinde vlekken' (2019)

CGG	Bedrag 2018 / inwoner	Afwijking tot 85% van het gemiddelde	Injectie (euro)	Nieuw bedrag / inwoner
Brussel	14,52	0,00	0	14,5
Ahasverus (+ Passant aan 50%)	8,02	-0,52	39.844	8,1
VBO (+ Passant aan 50%)	8,89	0,00	0	8,9
Andante, VAGGA	12,34	0,00	0	12,3
Kempen	6,38	-2,17	164.698	6,7
De Pont	7,19	-1,36	103.334	7,4
VGGZ Limburg, DAGG, LITP	11,12	0,00	0	11,1
Prisma, NWVL	12,27	0,00	0	12,3
Largo, Mandel en Leie	7,89	-0,66	50.212	8,0
W&D en 3 stromen	11,17	0,00	0	11,2
ZOV	7,99	-0,55	41.911	8,1
RCGG en Eclips	11,96	0,00	0	12,0
Vlaanderen	10,05		400.000	

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

6.2. Psychiatrische verzorgingstehuizen

In psychiatrische verzorgingstehuizen (PVT) verblijven mensen met psychiatrische problemen die, alhoewel hun toestand gestabiliseerd is, nog permanent nood hebben aan woon- en zorgbegeleiding.

Om voldoende integratie in de samenleving mogelijk te maken, mag een PVT niet op de campus van een psychiatrisch ziekenhuis gevestigd zijn.

De psychiatrische verzorgingstehuizen in Vlaams-Brabant zijn:

- Heverlee: PVT Salvenbos (UPC Sint-Kamillus)
- Lubbeek: PVT Andreas (UPC KU Leuven - campus Lubbeek)
- Grimbergen: PVT Kraaienberg (PZ Sint-Alexius)

Het UPC Sint-Kamillis beschikt voor forensisch-psychiatrische patiënten over een Forensisch Rehabilitatietehuis in Bierbeek.

In een psychiatrisch verzorgingstehuis verblijven:

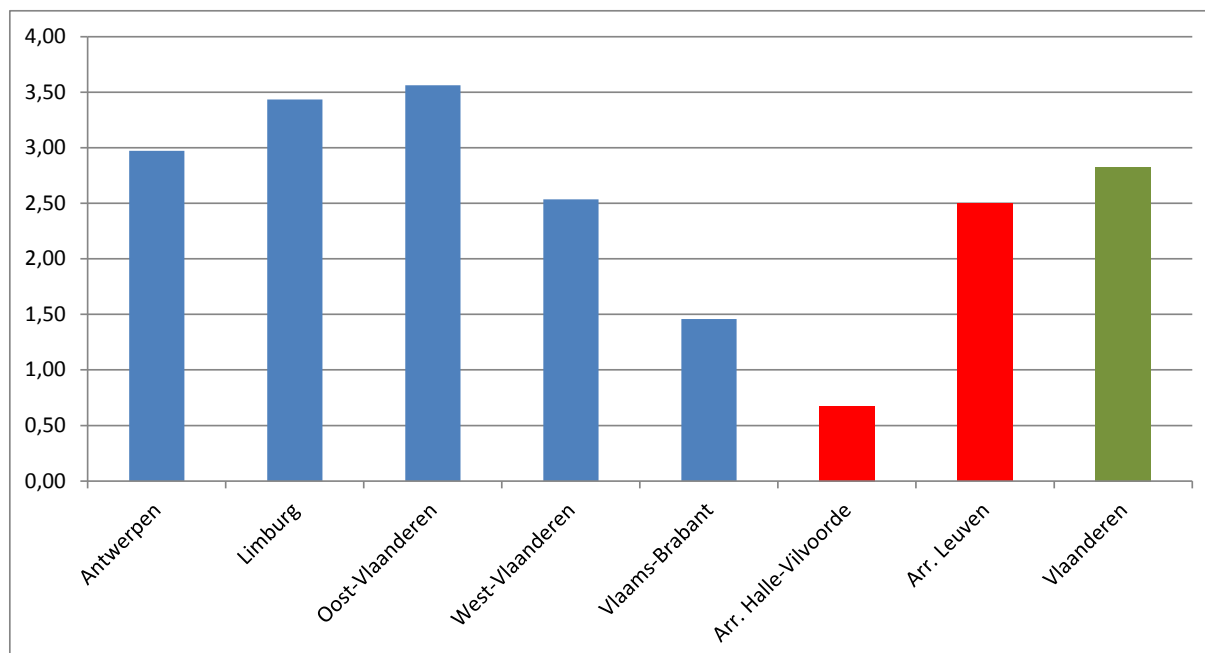
- personen met een langdurige en gestabiliseerde psychische stoornis;
- personen met een langdurige en gestabiliseerde psychische stoornis én mentale handicap.

Voor deze laatste groep zijn er slechts 5 plaatsen (Leuven in Vlaams-Brabant).

Zorg en Gezondheid is bevoegd voor de erkenning (en verlenging van die erkenning) en de erkenningsvoorwaarden van de psychiatrische verzorgingstehuizen. Momenteel worden er geen nieuwe planningsvergunningen toegekend voor PVT's, en worden er dus ook geen nieuwe PVT's meer erkend.

Algemeen is het aanbod laag in Vlaams-Brabant vergeleken met het Vlaamse gemiddelde. Het grootste tekort situeert zich andermaal in het arrondissement Halle-Vilvoorde.

Figuur 16: PVT aantal plaatsen per 10.000 inwoners (03/12/2018)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

Tabel 16: PVT: aantal plaatsen (03/12/2018)

Provincies / arr.	Totaal plaatsen	waarvan specifiek mentale handicap	PVT-def.	PVT-uitdov.	Plaatsen per 10.000 inwoners
Antwerpen	549	228	549	0	2,97
Limburg	299	95	225	74	3,43
Oost-Vlaanderen	536	146	465	71	3,56
West-Vlaanderen	302	77	300	2	2,54
Vlaams-Brabant	166	5	162	4	1,46
Arr. Halle-Vilvoorde	43	0	43	0	0,67
Arr. Leuven	123	5	119	4	2,50
Vlaanderen	1852	551	1701	151	2,83

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

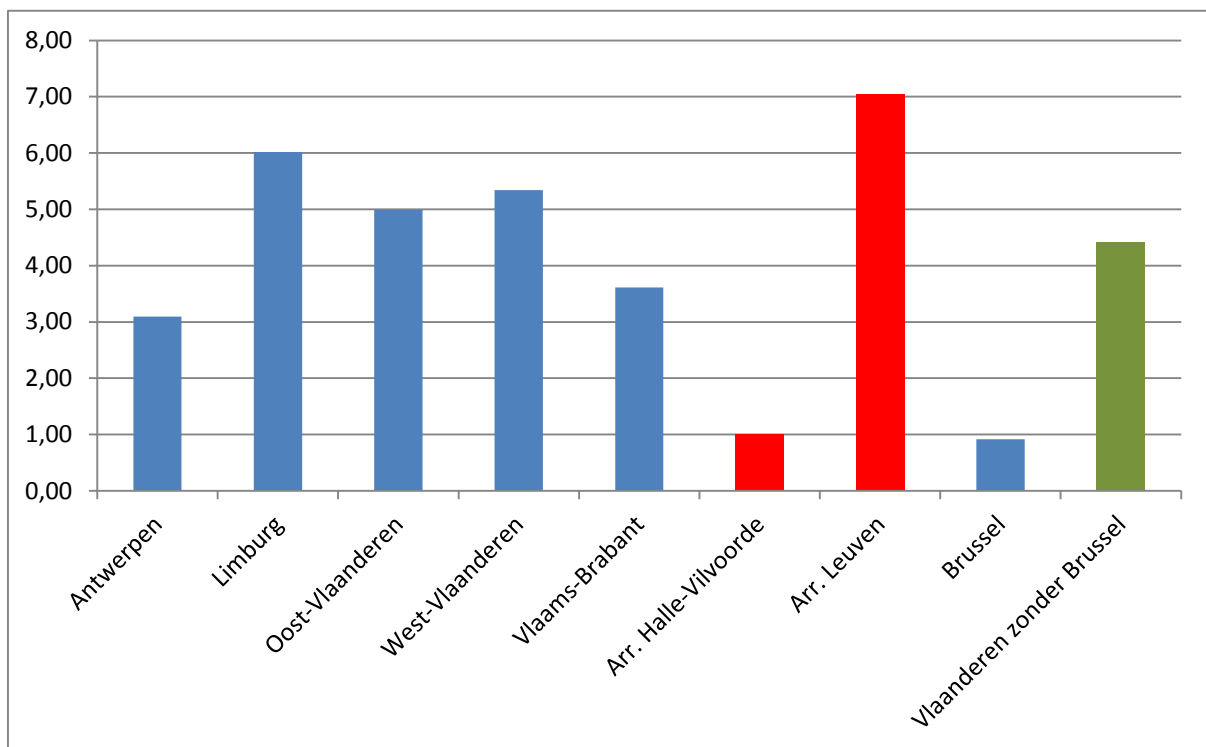
6.3. Beschut wonen

Een initiatief voor beschut wonen (IBW) begeleidt mensen met psychische problemen die geen nood hebben aan een permanent verblijf in een psychiatrisch ziekenhuis. Een IBW biedt hen een woonvorm aan waar ze begeleiding krijgen. Er zijn 2 vormen:

- Groepswonen: ten minste 3 en maximaal 10 personen delen een woning. Er zijn zowel gemeenschappelijke als private vertrekken (meestal de slaapkamers).
- Individueel wonen: iemand woont alleen of met maximum 2 personen. Die woonvorm neemt maximaal 20% van het totale erkende aanbod in.

De grafiek toont het aantal plaatsen beschut wonen ten opzichte van de totale bevolking (voor Brussel 30%). In het arrondissement Leuven is het aanbod veel hoger dan het gemiddelde in Vlaanderen. In het arrondissement Halle-Vilvoorde is het daarentegen veel lager.

Figuur 17: Beschut wonen plaatsen per 10.000 inwoners (03/12/2018)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

Tabel 17: Beschut wonen: aantal plaatsen (03/12/2018)

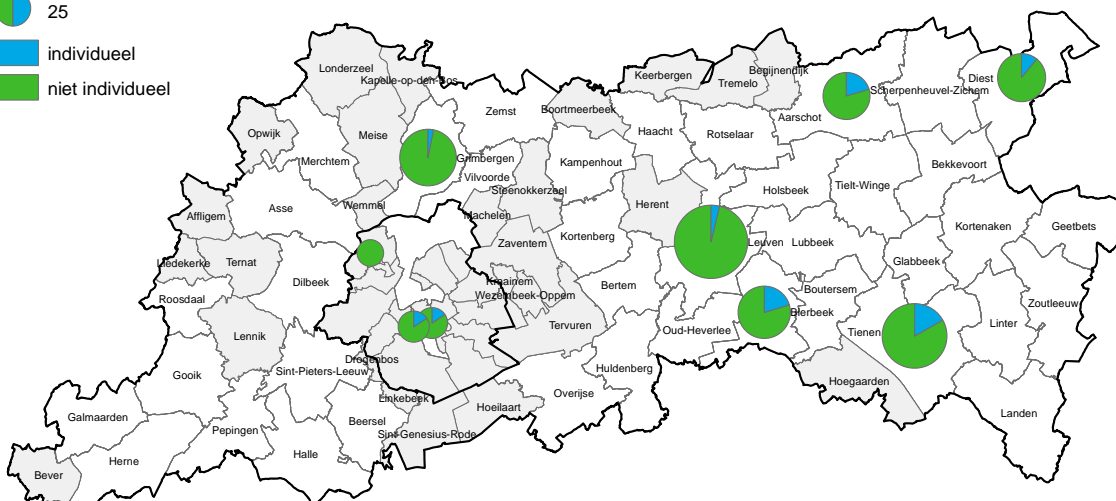
Provincies / arr.	Totaal plaatsen	waarvan individueel	Plaatsen per 10.000 inwoners
Antwerpen	572	72	3,10
Limburg	524	87	6,02
Oost-Vlaanderen	752	100	5,00
West-Vlaanderen	636	106	5,34
Vlaams-Brabant	411	45	3,61
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	64	2	1,00
<i>Arr. Leuven</i>	347	43	7,05
Brussel	33	3	0,92
Vlaanderen zonder Brussel	2.895	410	4,42

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid

Het arrondissement Halle-Vilvoorde heeft enkel een aanbod aan beschut wonen in Grimbergen. Alle andere vestigingsplaatsen liggen in het arrondissement Leuven, verspreid over verschillende (kleine) steden (Leuven, Aarschot, Diest en Tienen) en in Bierbeek.

Kaart 1: Beschut wonen (03/12/2018)

Aantal plaatsen

Kaart: Steunpunt Data & Analyse
Bron data: VAZG

7. Ouderenzorg

In de ouderenzorg bekijken we het aanbod van woonzorgcentra, assistentiewoningen (de vroegere serviceflats), de centra voor kortverblijf en de dagverzorgingscentra.

Het bestaande of gerealiseerde aanbod omvat het aantal plaatsen of woongelegenheden die ofwel een erkenning hebben ofwel een erkenning in onderzoek. Daarnaast zijn er woongelegenheden die vergund zijn.

7.1. Woonzorgcentra

De programmatie van woonzorgcentra (en centra voor kortverblijf) is tot eind 2025 opgeschort. Dat betekent dat er geen bijkomende woongelegenheden via voorafgaande vergunning kunnen worden toegekend voor nieuwe initiatieven noch voor de uitbreiding van bestaande woonzorgcentra. In de erkenningskalender is vastgelegd hoeveel woongelegenheden er per jaar tot en met 2019 bijkomen. Einde 2018 werd er een oproep gelanceerd om voor alle overblijvende vergunningen een erkennings- en/of omzettingskalender in te dienen. Ten laatste op 1 juni 2019 zal de administrateur-generaal hierover een beslissing treffen en zullen de erkenningskalenders voor 2020 tot en met 2025 ook vastgelegd zijn. Elke voorafgaande vergunning waarvoor geen aanvraag werd ingediend voor 1 februari 2019 komt van rechtswege te vervallen.

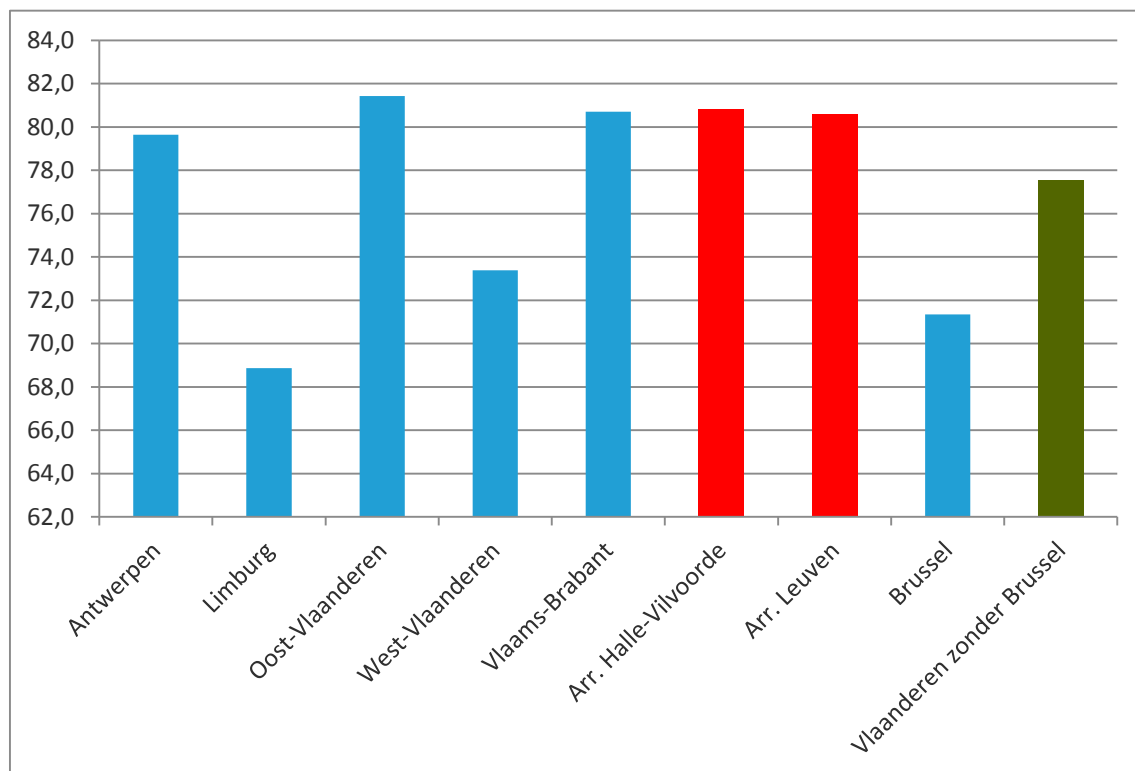
In Vlaams-Brabant is ongeveer 85% van de programmatie ingevuld. Dit geldt voor beide arrondissementen. Dit is iets meer dan het Vlaamse gemiddelde.

Tabel 18: Woonzorgcentra: plaatsen en programmatie (01/01/2019)

Provincies / arr.	Programmatie cijfer	Erkend	Erkenning in onderzoek	Beslissing erkenningskalender	Gepland	Gerealiseerd op de programmatie
Antwerpen	27.804	22.127	18	323	1.793	79,6
Limburg	13.140	9.045	4	327	1.107	68,9
Oost-Vlaanderen	23.627	19.239	0	94	1.163	81,4
West-Vlaanderen	22.271	16.340	3	458	2.045	73,4
Vlaams-Brabant	17.160	13.812	37	243	896	80,7
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	9.197	7.394	37	10	412	80,8
<i>Arr. Leuven</i>	7.963	6.418	0	233	484	80,6
Brussel	1.225	874	0	180	157	71,3
Vlaanderen zonder Brussel	104.002	80.563	62	1.445	7.004	77,5

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

Figuur 18: WZC: gerealiseerde plaatsen op de programmatie (01/01/2019)

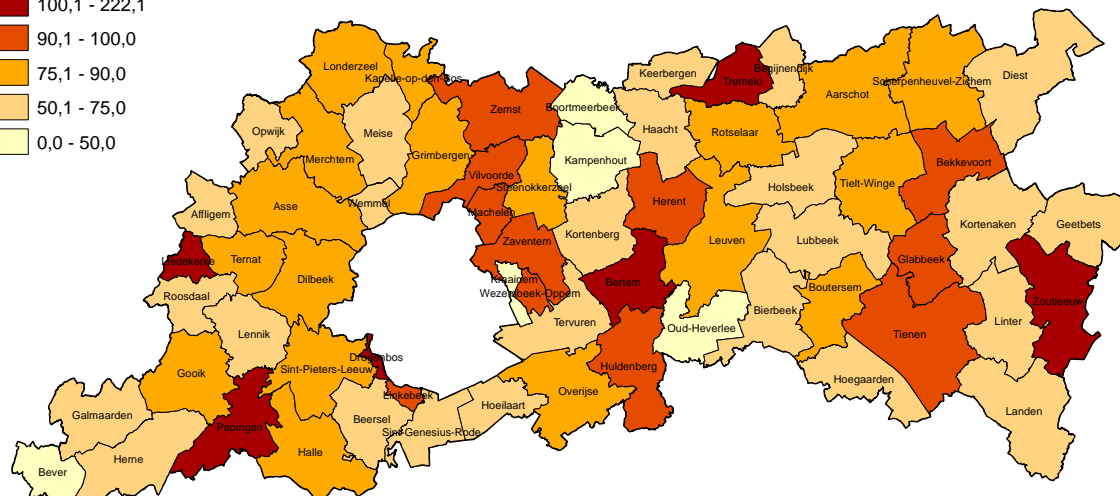
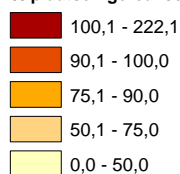

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

Over de provincie heen zijn er wel grote verschillen tussen de gemeenten. Meer dan 100% van de programmatie is gerealiseerd in Zoutleeuw, Bekkevoort, Tremelo, Herent, Bertem, Wezembeek-Oppem, Liedekerke, Pepingen en Drogenbos. In Boortmeerbeek, Kampenhout en Kraainem ligt de realisatiegraad lager dan 50%. In Bever en Oud-Heverlee zijn er geen erkende woongelegenheden in woonzorgcentra.

Kaart 2: Woonzorgcentra (01/01/2019)

% plaatsen gerealiseerd op de programmatie

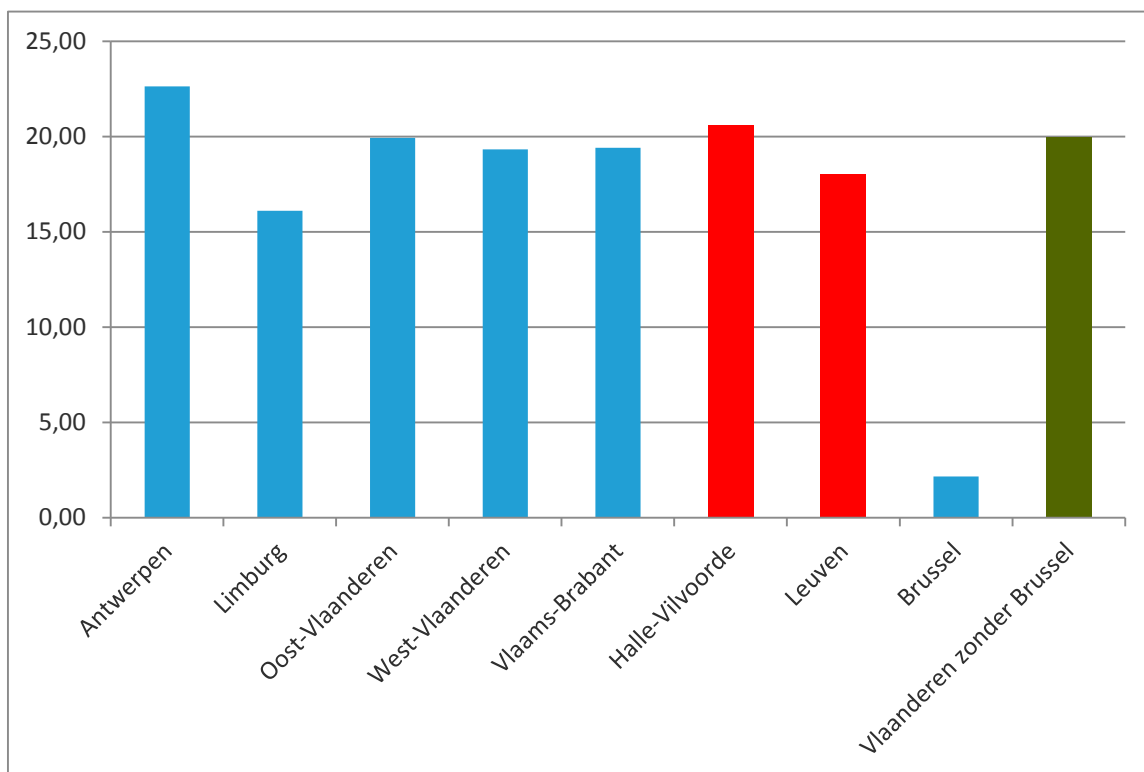
Kaart: Steunpunt Data & Analyse
Bron data: VAZG

7.2. Assistentiewoningen

Assistentiewoningen (AsWo) zijn de opvolgers van de serviceflatgebouwen en woningcomplexen met dienstverlening. Assistentiewoningen kunnen een erkenning aanvragen bij het Agentschap Zorg en Gezondheid. Daarnaast bestaan er meldingsplichtige assistentiewoningen, maar deze categorie is uitdovend. Ze moeten zich nu ofwel conformeren aan de erkenningsvoorwaarden, om dan ook erkend te worden, ofwel worden ze, na een overgangsperiode, niet meer als assistentiewoningen maar als gewone huurflats beschouwd. Er werd geen programmering opgesteld voor de groepen van assistentiewoningen. Het zou dus kunnen dat er op termijn een overaanbod blijkt te zijn.

Het aantal gerealiseerde assistentiewoningen (erkend of erkenning in onderzoek) per 1.000 65-plussers bedraagt in het arrondissement Halle-Vilvoorde meer dan het Vlaamse gemiddelde. In het arrondissement Leuven is dit wat lager.

Figuur 19: Assistentiewoningen per 1.000 65-plussers (01/01/2019)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

Tabel 19: Assistentiewoningen: woongelegenheden (01/01/2019)

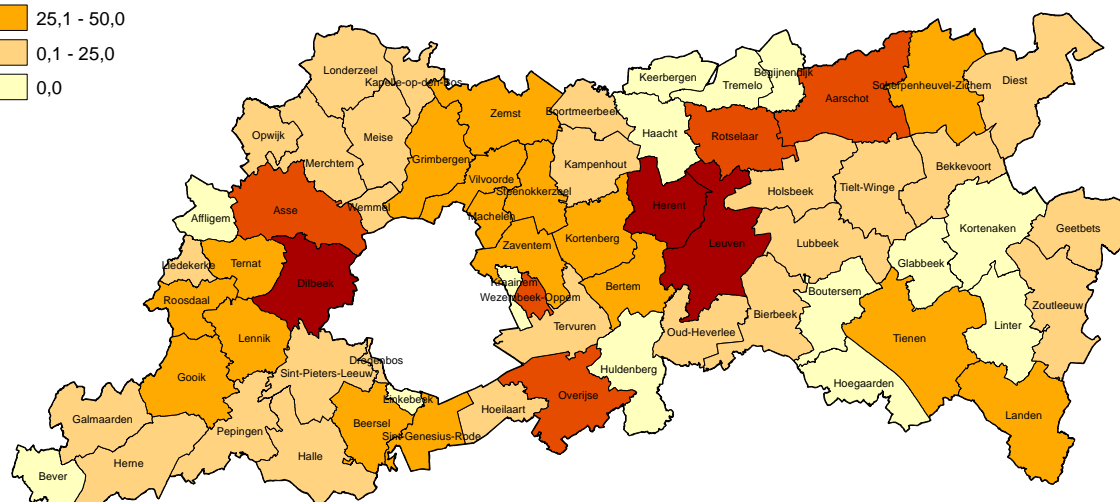
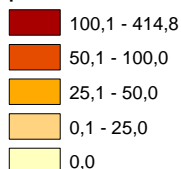
Provincies / arr.	Erkend	Erkenning in onderzoek	Gepland	Ontvankelijke aanvraag	Gerealiseerd/ 1.000 65-plussers
Antwerpen	7.839	138	2.730	109	22,62
Limburg	2.706	65	741	57	16,10
Oost-Vlaanderen	5.613	258	3.492	167	19,93
West-Vlaanderen	5.114	171	2.613	7	19,33
Vlaams-Brabant	4.205	14	2.014	0	19,41
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	2.407	14	1.236	0	20,60
<i>Arr. Leuven</i>	1.798	0	778	0	18,01
Brussel (30% 65-plussers)	86	17	160	0	2,18
Vlaanderen zonder Brussel	25.477	646	11.590	340	19,94

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

Kaart 3 geeft het aandeel assistentiewoningen per 1.000 inwoners van 65 jaar of ouder. Naar verhouding zijn er veel assistentiewoningen ten opzichte van de oudere bevolking in Dilbeek, Herent en Leuven. Ook Rotselaar, Aarschot, Overijse, Wezembeek-Oppeem en Asse hebben hoge aandelen. Er zijn enkele groepen van gemeenten die geen erkende assistentiewoningen hebben, namelijk in het zuidelijke Hageland (Boutersem, Hoegaarden, Glabbeek, Kortenaeken en Linter), en in het noorden van de provincie (Haacht, Keerbergen, Tremelo en Begijnendijk), en daarnaast ook in Bever, Affligem, Linkebeek en Huldenberg.

Kaart 3: Assistentiewoningen (01/01/2019)

per 1.000 inwoners van 65 jaar of ouder

Kaart: Steunpunt Data & Analyse
Bron data: VAZG

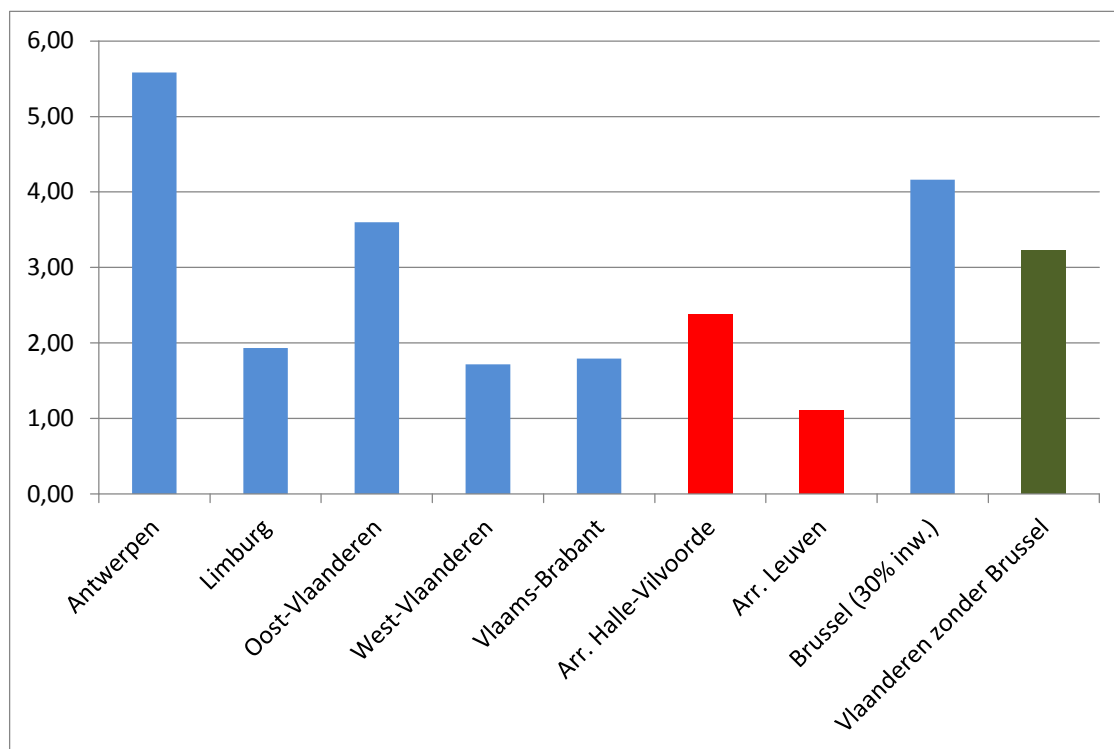
In Vlaams-Brabant zijn er daarnaast in totaal 390 meldingsplichtige assistentiewoningen. Ze krijgen in de volgende periode de kans zich te conformeren aan de erkenningsvoorwaarden.

Tabel 20: Meldingsplichtige assistentiewoningen (01/01/2019)

Provincies / arr.	Gerealiseerd	Gerealiseerd/ 1.000 65- plussers
Antwerpen	1.968	5,58
Limburg	333	1,93
Oost-Vlaanderen	1.060	3,60
West-Vlaanderen	470	1,72
Vlaams-Brabant	390	1,79
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	279	2,37
<i>Arr. Leuven</i>	111	1,11
Brussel	197	4,16
Vlaanderen zonder Brussel	4.221	3,22

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

Figuur 20: Meldingsplichtige assistentiewoningen per 1.000 65-plussers (01/01/2019)

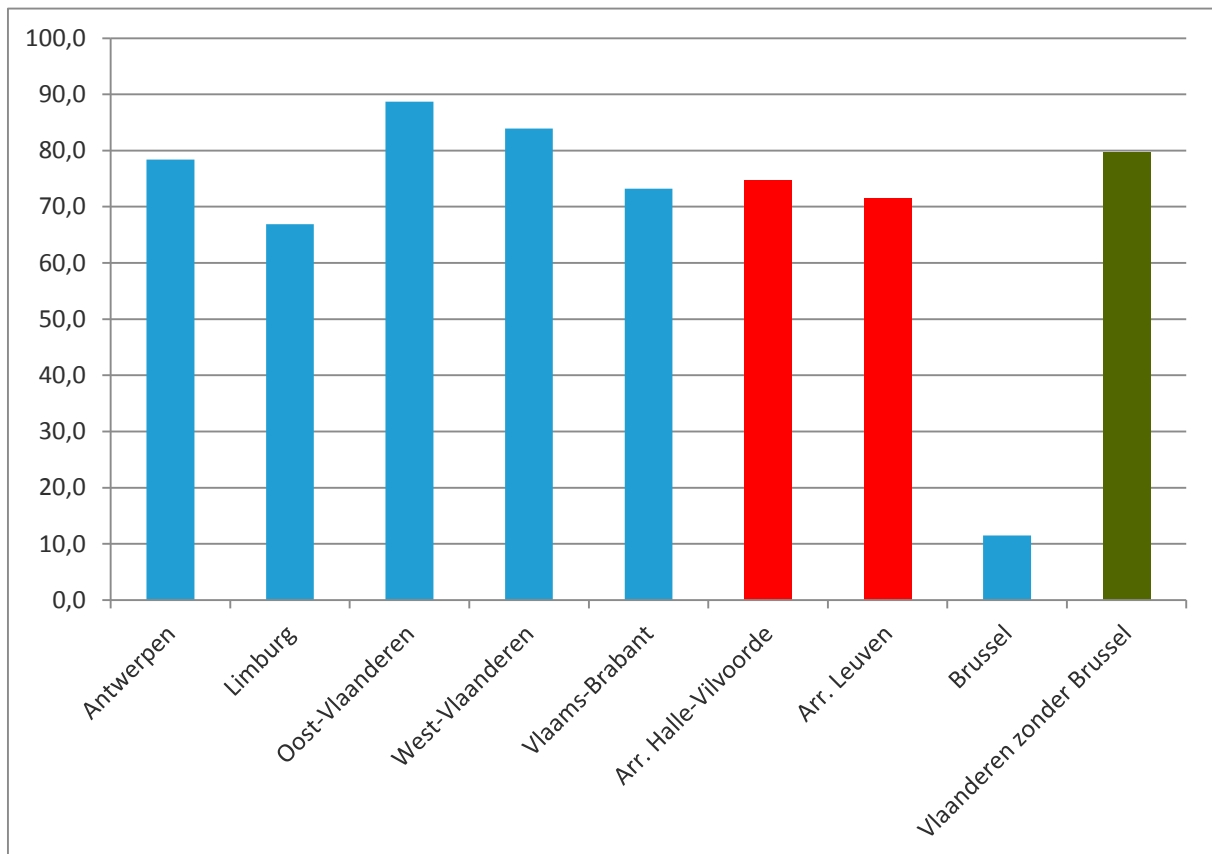

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

7.3. Centra voor kortverblijf

Op 1 januari 2019 waren er 70 erkende Centra voor Kortverblijf (CVK) in Vlaams-Brabant. Daarnaast waren er nog 4 centra gepland. In aantal plaatsen komt dit overeen met 372 plaatsen en nog eens 30 gepland. In Vlaams-Brabant is nu 73% van de programmatie ingevuld, in het arrondissement Leuven bedraagt dit 72% en in Halle-Vilvoorde 75%. Dit ligt onder het Vlaamse gemiddelde van 77%. In de provincies Oost- en West-Vlaanderen is de invullingsgraad heel wat hoger. Voor wat betreft de programmatie voor de volgende jaren geldt voor de centra voor kortverblijf dezelfde regeling als bij de woonzorgcentra.

Figuur 21: CVK: gerealiseerde plaatsen op programmatie (01/01/2019)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

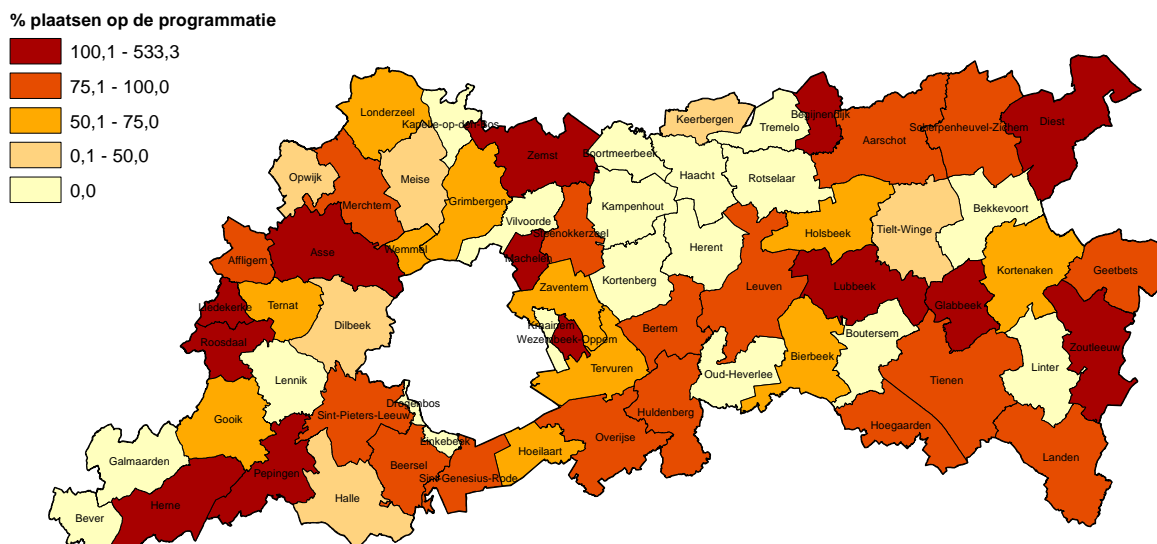
Tabel 21: Centra voor kortverblijf: plaatsen en programmatie (1/01/2019)

Provincies / arr.	Programmatie-cijfer	Erkend	Erkenning in onderzoek	Beslissing erkenningskalender	Gepland	Gerealiseerd/programmatie
Antwerpen	820	643		41	63	78,4
Limburg	390	251	10	30	29	66,9
Oost-Vlaanderen	689	611		2	73	88,7
West-Vlaanderen	653	548		15	76	83,9
Vlaams-Brabant	508	372			30	73,2
Arr. Halle-Vilvoorde	276	206			13	74,6
Arr. Leuven	232	166			17	71,6
Brussel	113	13			6	11,5
Vlaanderen zonder Brussel	3.173	2.438		88	277	77,2

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

De kaart geeft het aandeel plaatsen op de programmatie voor de gemeenten in Vlaams-Brabant. Enkele gemeenten beschikken over meer dan dubbel zoveel plaatsen dan voorzien in de programmatie, namelijk Pepingen, Wezembeek-Oppem en Zoutleeuw. Anderzijds zijn er een heel aantal gemeenten zonder aanbod in kortverblijf, waarbij de regio ten noordwesten van Leuven (Kortenbergh, Kampenhout, Herent, Boortmeerbeek, Haacht, Rotselaar en Tremelo) in het oog springt.

Kaart 4: Centra voor Kortverblijf (01/01/2019)

Kaart: Steunpunt Data & Analyse
Bron data: VAZG

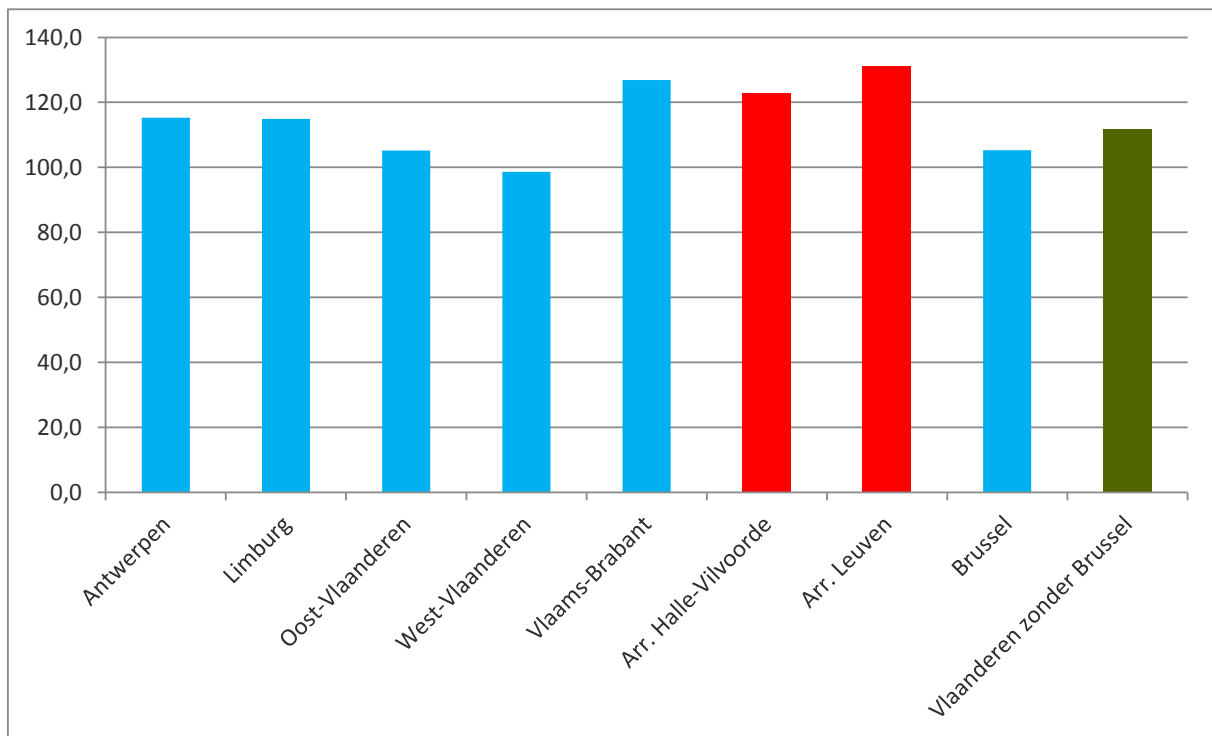
7.4. Dagverzorgingscentra

Om een dagverzorgingscentrum te laten erkennen en uit te baten, is eerst een voorafgaande vergunning nodig. Hiertoe moet er voldoende ruimte zijn in de programmatie. Dat hangt af van de programmacijfers en de evaluatiecriteria. De programmaticijfers slaan op het aantal centra en niet op het aantal plaatsen of de grootte van het centrum.

Er is één gezamenlijke programmatie voor de verschillende types dagverzorgingscentra (niet-conform artikel 51) de dagverzorgingscentra uitgebaat door een dienst voor gezinszorg (conform artikel 51) en de dagverzorgingscentra die uitsluitend gebruikers met een chronische aandoening verzorgen.

Behalve in West-Vlaanderen, ligt het aantal dagcentra in alle provincies boven de programmatiewaarde. In Vlaams-Brabant is 127% van de programmatie gerealiseerd wat boven het Vlaamse gemiddelde van 112% ligt. In Vlaams-Brabant werden geen aanvragen ontvankelijk verklaard.

Figuur 22: DVC: gerealiseerde voorzieningen op de programmatie (01/01/2019)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

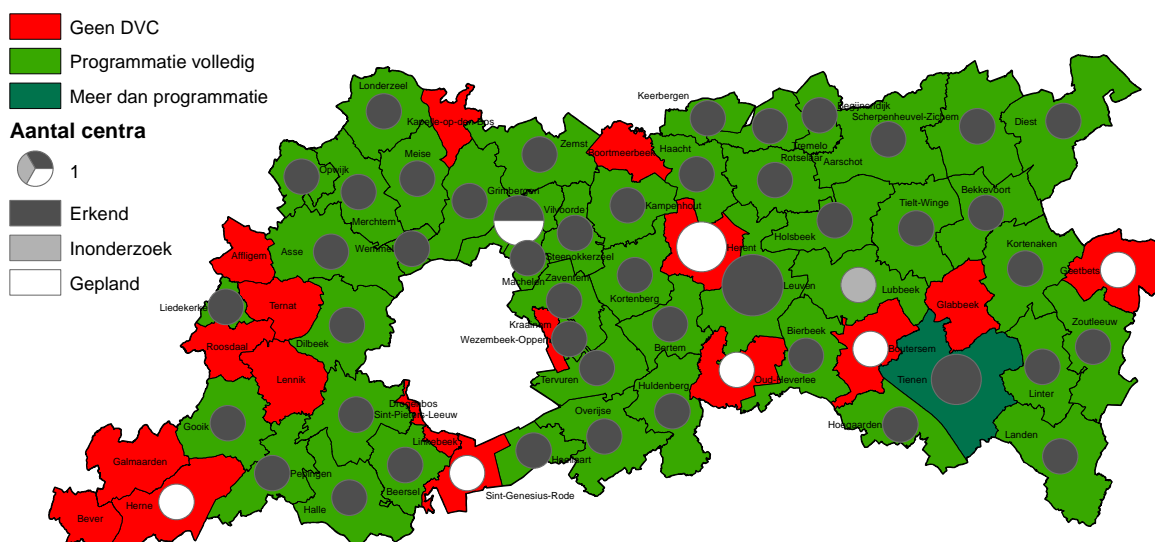
Tabel 22: DVC: voorzieningen en programmatie (01/01/2019)

Provincies / arr.	Programmatie-cijfer	Erkend	Erkenning in onderzoek	Gepland	Ontvankelijke aanvraag	Gerealiseerd/programmatie
Antwerpen	85	97	1	12	0	115,3
Limburg	47	53	1	10	0	114,9
Oost-Vlaanderen	77	80	1	11	0	105,2
West-Vlaanderen	74	70	3	9	0	98,6
Vlaams-Brabant	67	84	1	8	0	126,9
Arr. Halle-Vilvoorde	35	43	0	3	0	122,9
Arr. Leuven	32	41	1	5	0	131,3
Brussel	19	20	0	6	0	105,3
Vlaanderen zonder Brussel	350	384	7	50	0	111,7

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein ouderenzorg

Op de kaart met de gemeentelijke spreiding zien we dat er nog ruimte is voor bijkomende dagcentra in bepaalde gemeenten, vooral gelegen in het Pajottenland. De programmatie voorziet één centrum per gemeente. Enkel in centrumstad Leuven is er plaats voor 3 centra, die ook allemaal ingevuld zijn. Tienen heeft twee dagverzorgingscentra, terwijl de programmatie er maar 1 voorziet, maar er zijn geen centra in buurgemeenten Boutersem en Glabbeek.

Kaart 5: Dagverzorgingscentra (01/01/2019)

Kaart: Steunpunt Data & Analyse
Bron data: VAZG

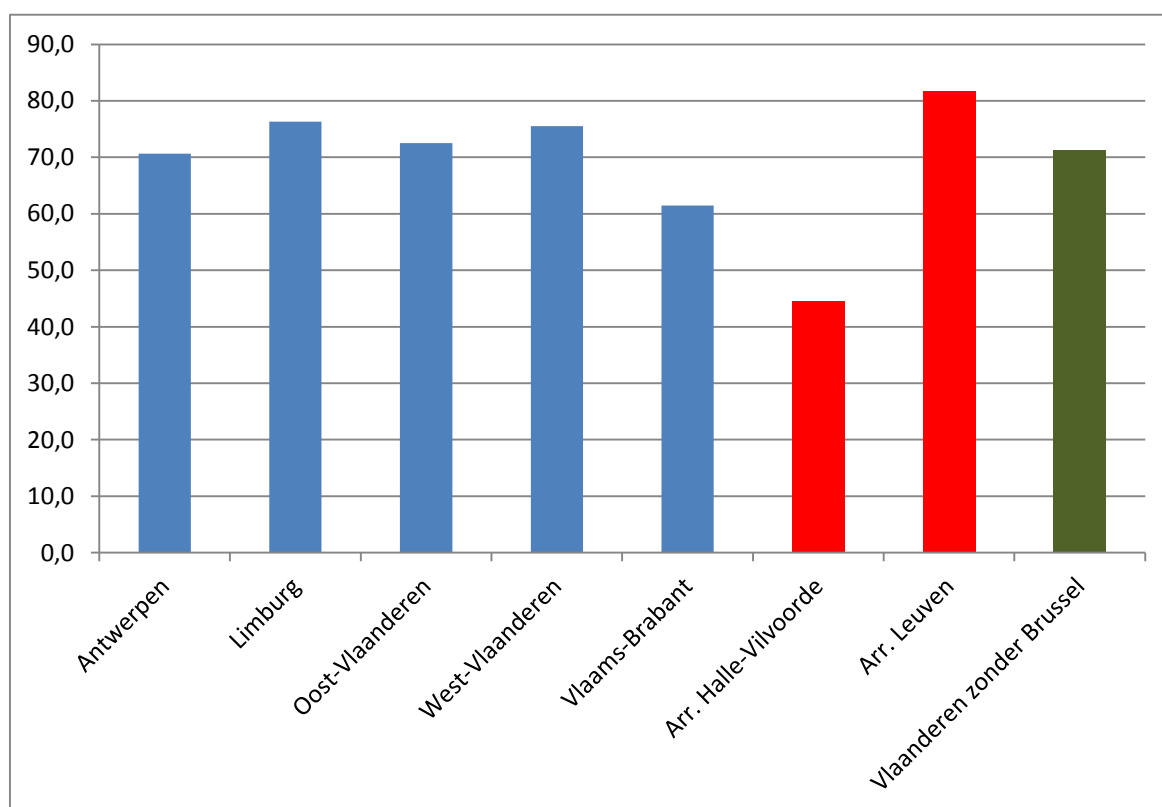
8. Thuiszorg

8.1. Diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg

De Vlaamse Regering legt elk jaar het totale aantal uren en het aantal uren per dienst gezinszorg vast waarvoor subsidies gegeven kunnen worden (subsidiabele uren). Bij het toekennen van het jaarlijkse extra urencontingent houdt de minister onder andere rekening met de behoeften die vastgesteld worden per regionale stad (zie daarvoor het zorgregiodecreet van 23 mei 2003). De minister kan jaarlijks maximaal 10% van het extra aantal te subsidiëren uren gezinszorg toekennen aan nieuwe diensten, nog niet eerder erkende diensten.

De cijfers voor 2018 zijn pas later dit jaar beschikbaar. In 2017 werd in Vlaams-Brabant slechts 62% van de geprogrammeerde uren (dus het aantal uren dat zou nodig zijn gezien de samenstelling van de bevolking) gerealiseerd. Terwijl het gerealiseerde uren op de programmatie in het arrondissement Leuven een stuk boven het Vlaamse gemiddelde ligt, is dit in het arrondissement Halle-Vilvoorde net omgekeerd: daar werd slechts 45% van de geprogrammeerde uren effectief gerealiseerd.

Figuur 23: Gezinszorg: gepresteerde uren op de programmatie (2017)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein thuiszorg

Tabel 23: Gezinszorg: gepresteerde uren en programmatie (2017)

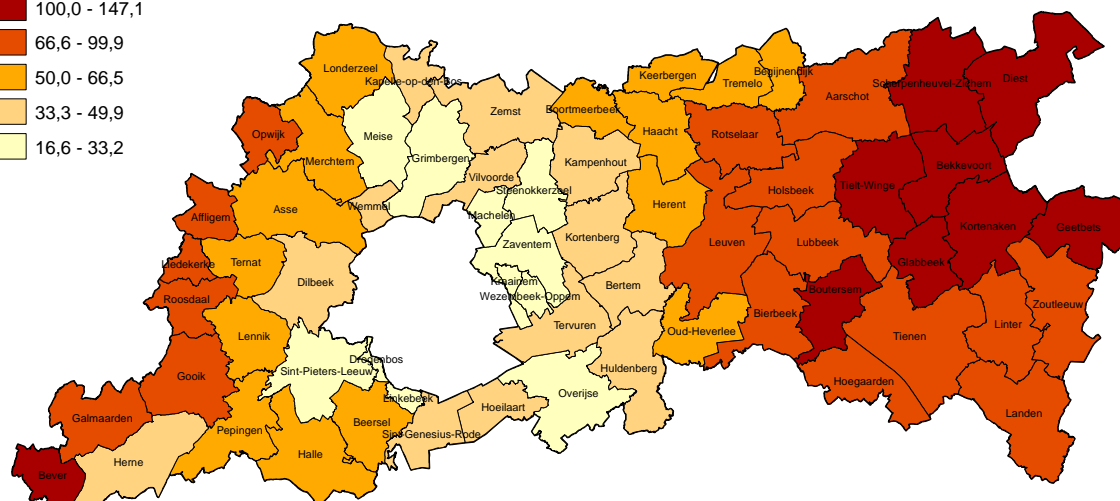
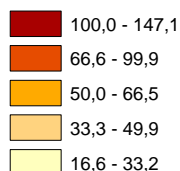
Provincies / arr.	Programmatie-cijfer	Gepresteerde uren	Gepresteerde uren/ programma-tie
Antwerpen	6.052.028	4.273.677	70,6
Limburg	2.795.837	2.133.817	76,3
Oost-Vlaanderen	5.027.738	3.645.919	72,5
West-Vlaanderen	4.597.207	3.471.608	75,5
Vlaams-Brabant	3.762.336	2.311.997	61,5
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	2.047.138	910.621	44,5
<i>Arr. Leuven</i>	1.715.198	1.401.376	81,7
Brussel		130.974	
Vlaanderen zonder Brussel	22.235.146	15.837.018	71,2

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein thuiszorg

Op de kaart van Vlaams-Brabant is te zien dat vooral de gemeenten in een brede rand rond Brussel een laag percentage gepresteerde uren hebben. De meer landelijke regio's, namelijk het Hageland en het Pajottenland (met uitzondering van Herne) hebben hogere cijfers. Als oorzaken worden door de diensten aangegeven dat het in de regio moeilijk is om verzorgenden te vinden (de werkloosheid is er laag, de bevolking heeft gemiddeld een hoog opleidingsniveau), maar dat er anderzijds ook minder vraag is naar gezinszorg. Cliënten zouden gemiddeld ook minder uren hulp vragen.

Kaart 6: Gezinszorg (2017)

Gerealiseerde uren op de programmatie

Kaart: Steunpunt Data & Analyse
Bron data: VAZG

8.2. Lokale dienstencentra

De programmatie van de lokale dienstencentra bestaat op gemeentelijk niveau uit 1 lokaal dienstencentrum per begonnen schijf van 15.000 inwoners. Hiervoor wordt de bevolkingsprojectie genomen voor het 5de jaar volgend op het jaar van de erkenningsaanvraag.

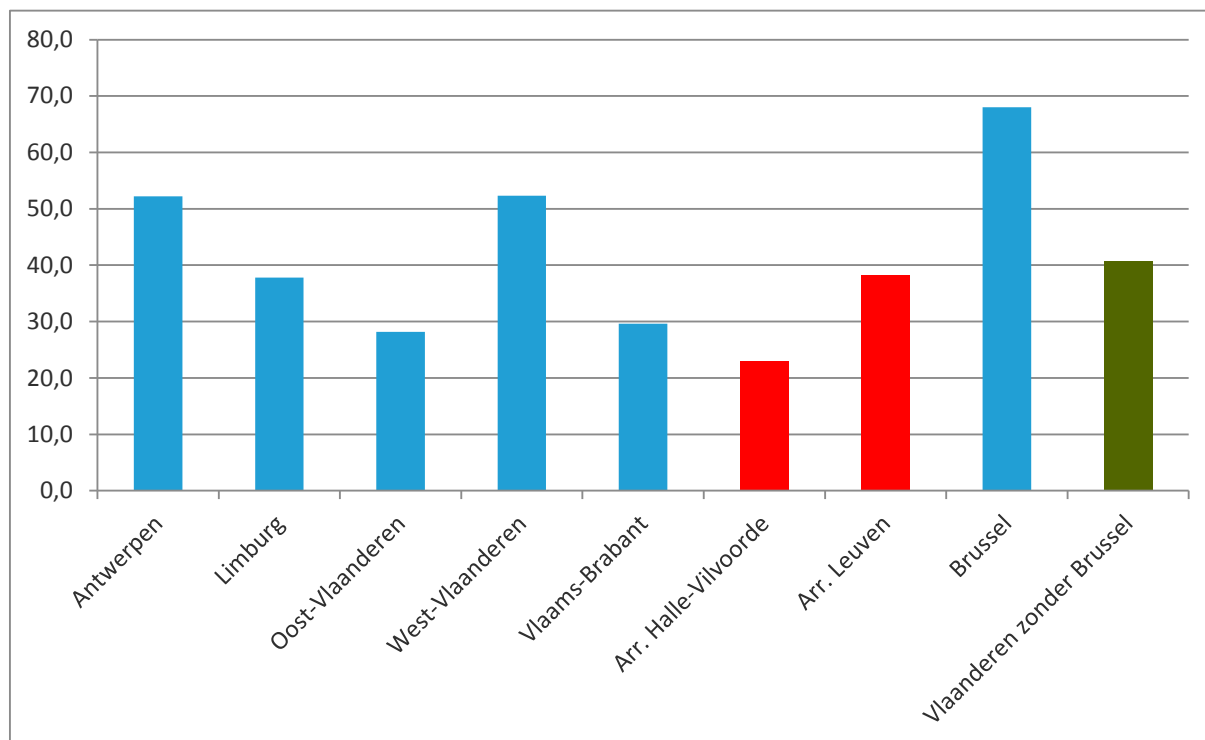
Voor Vlaams-Brabant staan er 108 lokale dienstencentra op de programmatie. Hiervan is slechts 30% gerealiseerd. Dit is, net als in de provincie Oost-Vlaanderen, een heel stuk minder dan het Vlaamse gemiddelde van 40%. In het arrondissement Leuven werd 38% van de programmatie gerealiseerd en in het arrondissement Halle-Vilvoorde slechts 23%. Als er meer aanvragen zijn dan budgettair voorzien, wordt er voorrang gegeven aan regio's waar er weinig lokale dienstencentra zijn. De middelen voor bijkomende centra zijn dus voorzien, maar van de lokale besturen wordt verwacht dat ze co-financieren. De Vlaamse subsidies voorzien bijvoorbeeld maar in een halftijdse coördinator voor het centrum.

Tabel 24: LDC: voorzieningen en programmatie (31/12/2018)

Provincies / arr.	Programmatie-cijfer	Erkend	Voorafgaande vergunning	Gerealiseerd/programmatie
Antwerpen	159	83	15	52,2
Limburg	82	31	5	37,8
Oost-Vlaanderen	135	38	12	28,1
West-Vlaanderen	109	57	17	52,3
Vlaams-Brabant	108	32	3	29,6
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	61	14	1	23,0
<i>Arr. Leuven</i>	47	18	2	38,3
Brussel	25	17	3	68,0
Vlaanderen zonder Brussel	593	241	52	40,6

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein thuiszorg

Figuur 24: LDC: erkende centra op de programmatie (31/12/2018)

Bron: Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid – domein thuiszorg

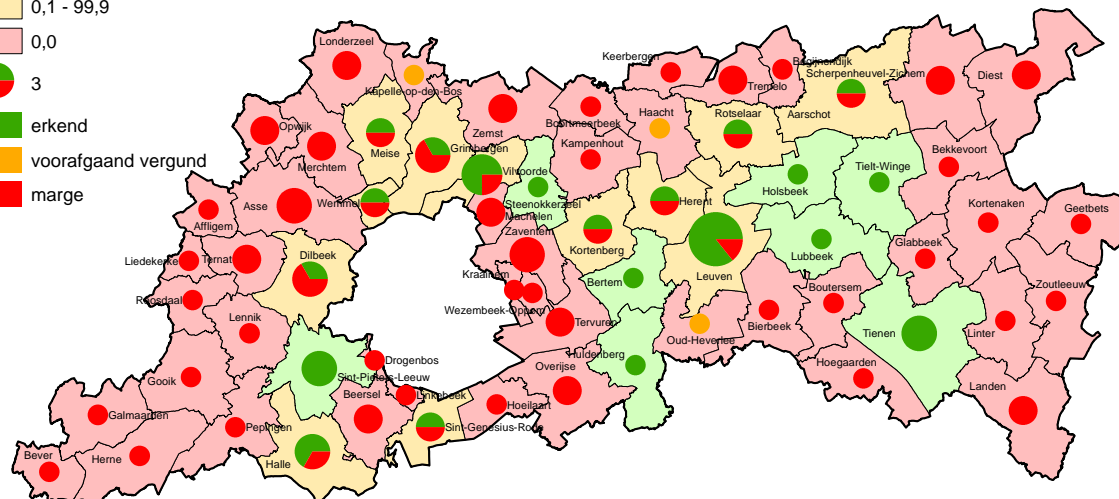
Voorafgaand vergunde lokale dienstencentra vinden we in Kapelle-op-den-Bos, Haacht en Oud-Heverlee. De gemeenten waar de volledige programmatie is gerealiseerd zijn Tienen, Tielt-Winge, Steenokkerzeel, Sint-Pieters-Leeuw, Lubbeek, Huldenberg, Holsbeek en Bertem. In alle andere gemeenten is er ofwel nog geen dienstencentrum aanwezig, ofwel is er nog marge voor een bijkomende dienstencentrum (Rotselaar, Herent, Kortenberg, Leuven, Aarschot, Vilvoorde, Grimbergen, Meise, Wemmel, Dilbeek en Halle).

Kaart 7: Lokale dienstencentra (31/12/2018)

% gerealiseerd op programmatie

- 100,0
- 0,1 - 99,9
- 0,0

- 3
- erkend
- voorafgaand vergund
- marge

Kaart: Steunpunt Data & Analyse
Bron data: VAZG

9. Kinderopvang

9.1. Kinderopvang voor baby's en peuters

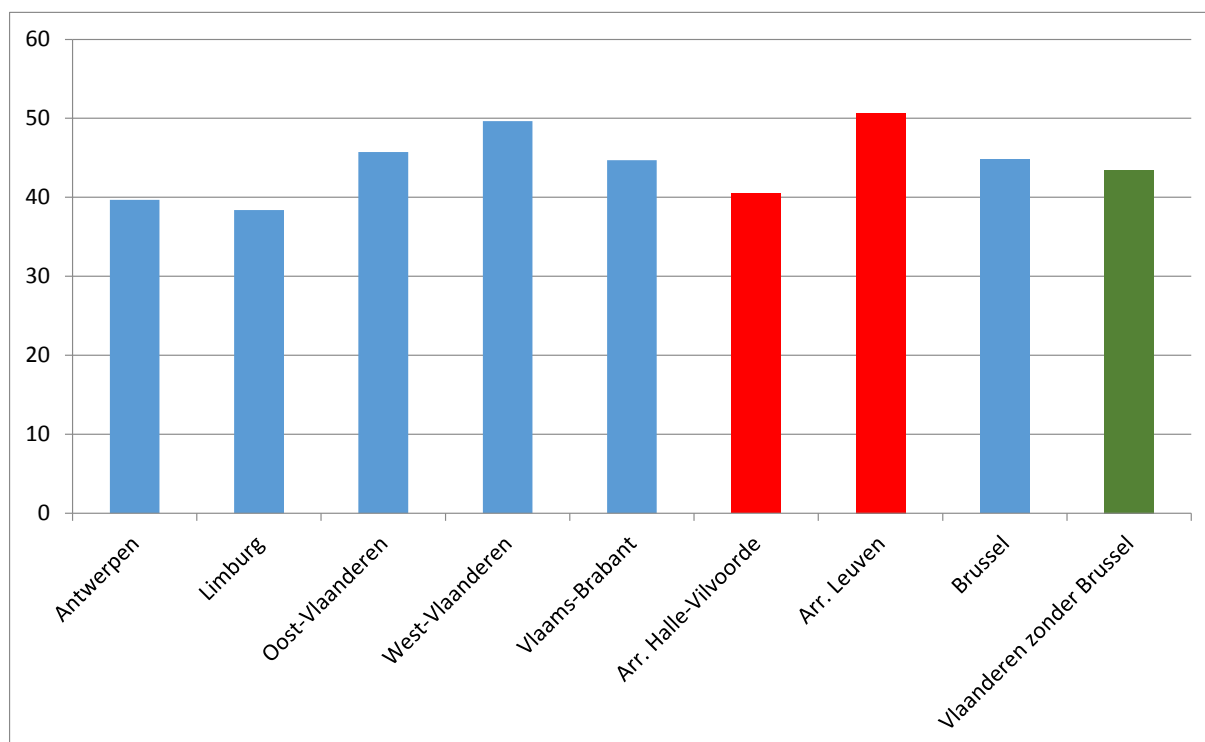
Het aantal kinderopvangplaatsen per 100 kinderen tussen 0 en 3 jaar ligt in Vlaams-Brabant iets hoger dan het Vlaamse gemiddelde (45% ten opzichte van 43%). Het percentage in het arrondissement Leuven ligt met 51% wel hoger dan dat van Halle-Vilvoorde (40%).

Tabel 25: Kinderopvang baby's en peuters: plaatsen per 100 kinderen van 0-3 jaar (01/01/2018)

Provincies / arr.	Capaciteit	Capaciteit/ aantal kinderen 0-3 jaar
Antwerpen	24.369,1	39,7
Limburg	9.495,9	38,4
Oost-Vlaanderen	21.068,9	45,7
West-Vlaanderen	16.569,6	49,6
Vlaams-Brabant	15.367,1	44,7
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	8.102,5	40,4
<i>Arr. Leuven</i>	7.264,6	50,6
Brussel	6.973,0	44,8
Vlaanderen zonder Brussel	86.870,6	43,4

Bron: Kind & Gezin

Figuur 25: KO baby's en peuters: plaatsen per 100 kinderen 0-3 jaar (01/01/2018)

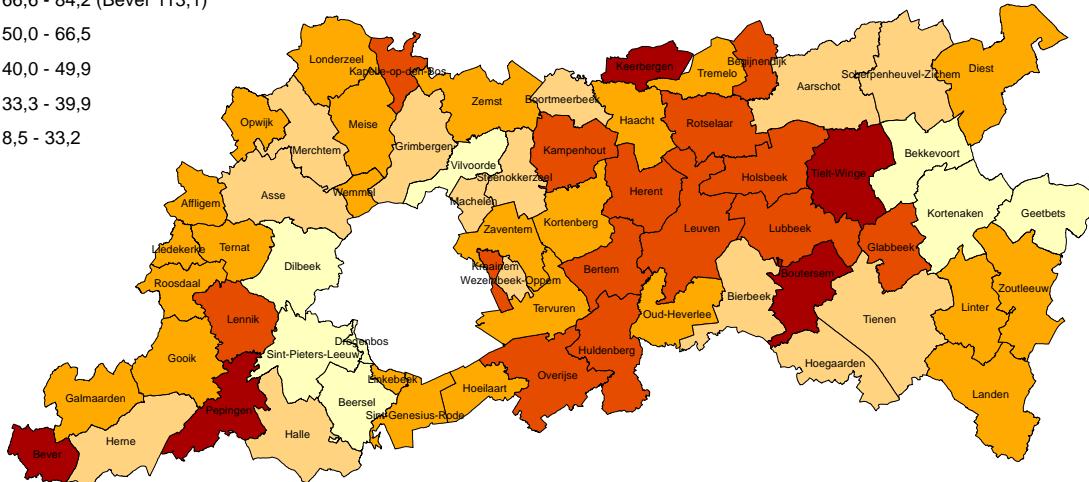
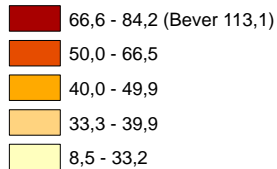

Bron: Kind & Gezin

De cijfers per gemeente tonen dat er in een aantal gemeenten rond Brussel maar een beperkt aanbod is vergeleken met het aantal kinderen: Vilvoorde, Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw, Drogenbos en Beersel. Ook enkele gemeenten in het Hageland zitten in hetzelfde geval: Bekkevoort, Kortenaeken en Geetbets. De regio rond Leuven heeft een hoog aantal plaatsen per 100 baby's en peuters. In Tielt-Winge, Boutersem, Keerbergen, Bever en Pepingen zijn er meer dan 2 plaatsen per 3 kinderen.

Kaart 8: Kinderopvang voor baby's en peuters (01/01/2018)

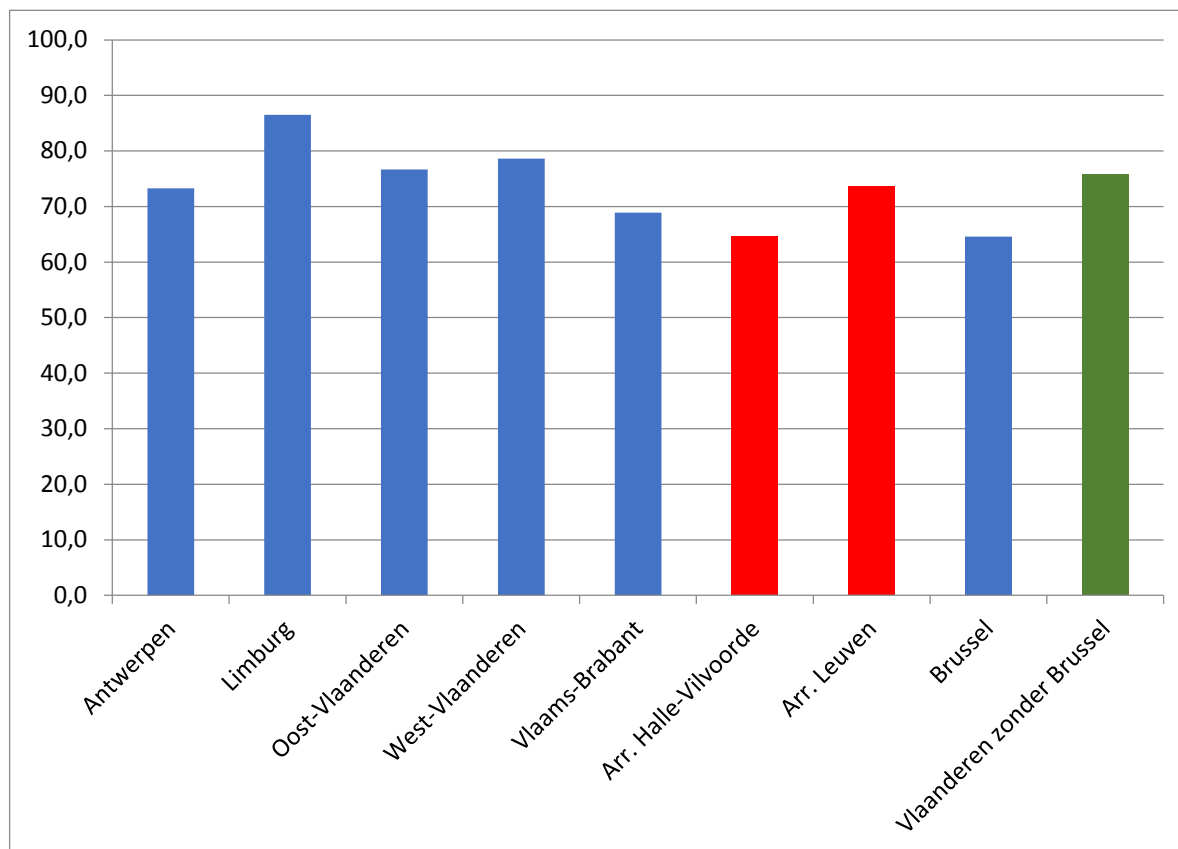
Aantal plaatsen per 100 kinderen van 0-3 jaar

Kaart: Steunpunt Data & Analyse
Bron data: Kind en Gezin

Figuur 26 toont het aandeel van inkomensgerelateerde opvang. We zien dat dit aandeel in het arrondissement Leuven bijna gelijk ligt met het gemiddelde in Vlaanderen, terwijl dit in het arrondissement Halle-Vilvoorde een stuk lager ligt.

Figuur 26: KO baby's en peuters: aandeel inkomensgerelateerde opvang (01/01/2018)

Bron: Kind & Gezin

Het **uitbreidingsbeleid** in de kinderopvang gebeurt volgens programmatieregels. Voor 2019 zijn er geen uitbreidingsmiddelen door Kind & Gezin voorzien. In 2018 werd er 20,4 miljoen aan bijkomende subsidies verdeeld, zowel voor nieuwe plaatsen als voor omschakeling (een subsidie toekennen aan bestaande plaatsen, of een hogere subsidie toekennen aan reeds gesubsidieerde plaatsen).

Nieuwe plaatsen groepsopvang met basissubsidie worden toegekend aan initiatieven in gemeenten met de grootste kloof tussen vraag en aanbod. Om de 'vraag' te bepalen wordt uitgegaan van het aantal kinderen van 0 tot 3 jaar bij een werkzoekende moeder, een werkende moeder of een alleenstaande ouder. Wat de werkende moeders betreft wordt geen correctie gedaan voor de vrouwen die niet gekend zijn bij de Belgische sociale zekerheid, omdat ze bijvoorbeeld werken bij een Europese of internationale instelling. In de gemeenten in de oostelijke rand van Brussel kan dit tot een vertekening leiden, aangezien dit de regio is waar we deze werknemers het meest terug vinden. Deze vraag naar kinderopvang wordt dan naast het aantal vergunde opvangplaatsen in de gemeente gelegd. Gemeenten met het grootste 'tekort' komen bovenaan in de rangschikking.

Voor het *maximum* aandeel plaatsen met een basissubsidie wordt daarnaast de kansarmoede-index van Kind & Gezin gebruikt. Ook deze indicator blijkt niet geschikt voor de rand rond Brussel, aangezien er een aantal gemeenten zijn waar het bereik van Kind & Gezin veel minder is in vergelijking met de rest van Vlaanderen. Het is mogelijk dat kansarme kinderen daardoor niet als kansarm worden aangeduid, waardoor het percentage lager ligt.

In de top 20 van gemeenten die in aanmerking komen voor deze nieuwe plaatsen, vinden we heel wat gemeenten uit Halle-Vilvoorde terug: Vilvoorde (plaats 4), Dilbeek (5), Sint-Pieters-Leeuw (11), Halle (12) en Asse (13). In Dilbeek, Halle, Sint-Pieters-Leeuw en Vilvoorde werden er ook effectief bijkomende basissubsidies toegekend.⁷

Budget voor **nieuwe inkomensgerelateerde (IKT) plaatsen** en **omschakeling van bestaande plaatsen naar IKT-plaatsen** gaat naar gemeenten met relatief gezien het minst IKT-plaatsen (na voorafname voor de grootsteden), en er is opnieuw een maximum aantal dat bepaald wordt op basis van de kansarmoede-index. Vilvoorde (plaats 3), Grimbergen (9), Zaventem (14), Zemst (16) en Kortenberg (18) staan op de lijst van 20 gemeenten die als eerste in aanmerking komen voor nieuwe plaatsen IKT. Van de top 20 voor de omschakeling van bestaande plaatsen zijn er 10 gemeenten uit Vlaams-Brabant, waarvan een aantal in de ruime rand rond Brussel (Tervuren (plaats 4), Wezembeek-Oppem (5), Kraainem (6), Hoeilaart (8), Kapelle-op-den-Bos (11), Grimbergen (15) en Sint-Genesius-Rode (20)) en een aantal uit het oosten van de provincie (Bekkevoort (plaats 1), Begijnendijk (2) en Hoegaarden (3)). Hier is het knelpunt volgens Kind & Gezin echter dat er weinig initiatiefnemers zijn die willen overschakelen. Zonder deze subsidie van Kind & Gezin, kunnen deze opvangvoorzieningen immers zelf de prijs bepalen.

Bij de toekenning van subsidies voor deze oproep zien we dat Bekkevoort, Grimbergen en Tervuren bestaande plaatsen hebben kunnen omschakelen naar IKT, en dat Boortmeerbeek, Grimbergen, Hoeilaart, Vilvoorde, Zaventem en Zemst nieuwe IKT-plaatsen kregen.

Nieuw bij de uitbreiding van de plaatsen voor inkomenstarief, is dat 5% van de subsidies uit het uitbreidingsbeleid toegekend wordt binnen gemeenten die aangeven dat er een hogere nood is aan inkomensgerelateerde plaatsen. Het lokale bestuur moet kunnen aantonen op basis van cijfers, vaak verzameld via het lokaal loket kinderopvang, dat de specifieke situatie in de gemeente meer plaatsen met inkomenstarief behoeft dan berekend in de programmatie. Zo gingen er in 2018 extra subsidies naar IKT-plaatsen in de stad Leuven. Op termijn zal er nog meer gebruik gemaakt worden van deze 'informele' programmatie, aangezien de berekeningen niet altijd de werkelijke nood aan (inkomensgerelateerde) kinderopvang weergeven. Zo zien we in de bevraging voor de gemeentemonitor van 2017 (weliswaar bij alle inwoners, niet enkel bij degenen die behoefte hebben aan kinderopvang) dat in Leuven, ondanks een relatief hoog aantal plaatsen per 100 kinderen (meer dan 50%), slechts 43% van de inwoners vindt dat er voldoende kinderopvang is. Ter vergelijking: in Oud-Heverlee, een buurgemeente van Leuven, is er voor minder dan 40% van de kinderen een plaats, terwijl daar de tevredenheid over het aantal plaatsen op 61% ligt.⁸

Alle oproepen, naast de bovenstaande ook nog voor subsidies voor ruimere openingsuren, dringende opvangplaatsen en 'plussubsidie' voor kinderopvang voor kwetsbare gezinnen, zijn te vinden op de website van Kind & Gezin.⁹

⁷ <https://www.kindengezin.be/img/persbericht-beslissing-uitbreiding-kinderopvang-trap1-trap-2.pdf>

⁸ www.gemeentemonitor.vlaanderen.be

⁹ <https://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector-babys-en-peuters/snelinfos-oproepen-verslagen/oproepen-en-beslissingen>

9.2. Buitenschoolse kinderopvang

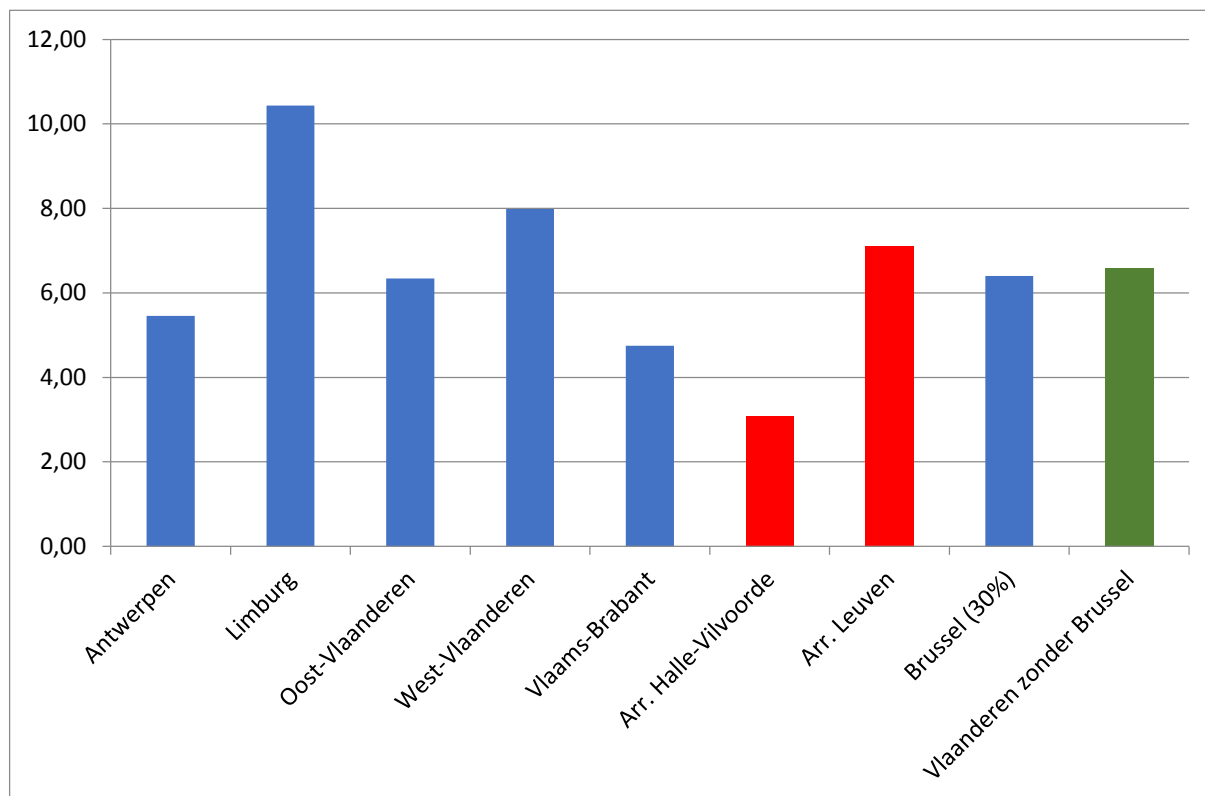
Buitenschoolse opvang is opvang van kinderen uit het basisonderwijs, voor en na de schooluren en in de vakanties. Vlaams-Brabant heeft een kleiner aandeel plaatsen in buitenschoolse kinderopvang per 100 3-11-jarigen dan de andere provincies. Het verschil tussen beide arrondissementen is erg groot: het arrondissement Leuven heeft relatief gezien iets meer plaatsen dan het Vlaamse gemiddelde, in het arrondissement Halle-Vilvoorde zijn er veel minder plaatsen. De cijfers zijn echter moeilijk vergelijkbaar omdat het hier enkel gaat om buitenschoolse opvang met een erkenning (de Initiatieven Buitenschoolse Kinderopvang of IBO's), attest of vergunning. Niet elke buitenschoolse opvang, bijvoorbeeld deze georganiseerd door scholen zelf, heeft een van deze drie.

Tabel 26: Buitenschoolse kinderopvang: plaatsen per 100 kinderen van 3-11 jaar (01/01/2018)

Provincies / arr.	Capaciteit	Capaciteit/ aantal kinderen 3-11 jaar
Antwerpen	10.573	5,46
Limburg	8.731	10,43
Oost-Vlaanderen	9.626	6,34
West-Vlaanderen	8.735	7,99
Vlaams-Brabant	5.689	4,75
<i>Arr. Halle-Vilvoorde</i>	2.175	3,09
<i>Arr. Leuven</i>	3.514	7,11
Brussel	2.769	6,40
Vlaanderen zonder Brussel	43.354	6,59

Bron: Kind & Gezin

Figuur 27: Buitenschoolse kinderopvang: plaatsen per 100 kinderen 3-11 jaar (01/01/2018)

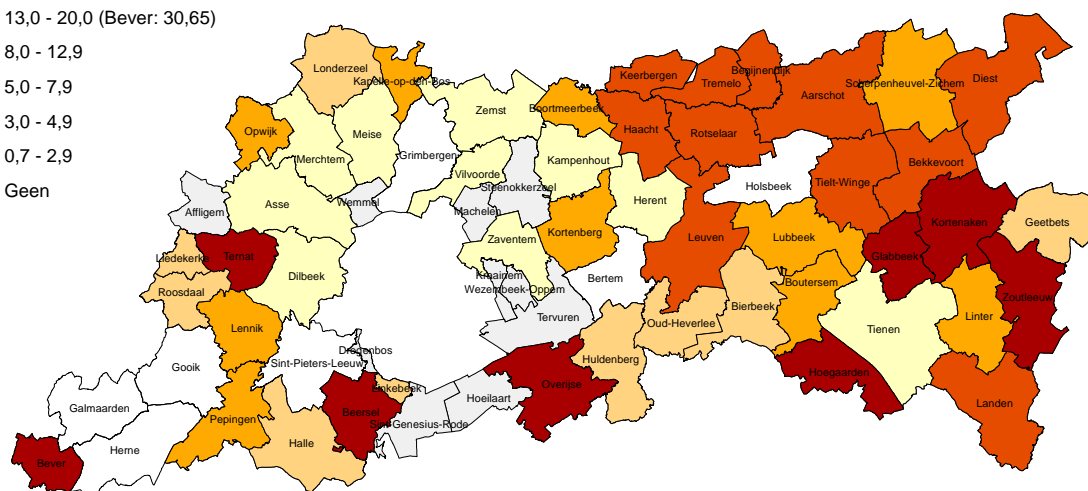
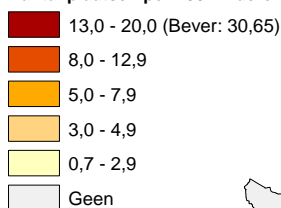

Bron: Kind & Gezin

Op Kaart 9 zien we dat er vooral in het arrondissement Halle-Vilvoorde heel wat gemeenten zijn zonder buitenschoolse kinderopvang met een erkenning, attest of vergunning.

Kaart 9: Buitenschoolse kinderopvang (01/01/2018)

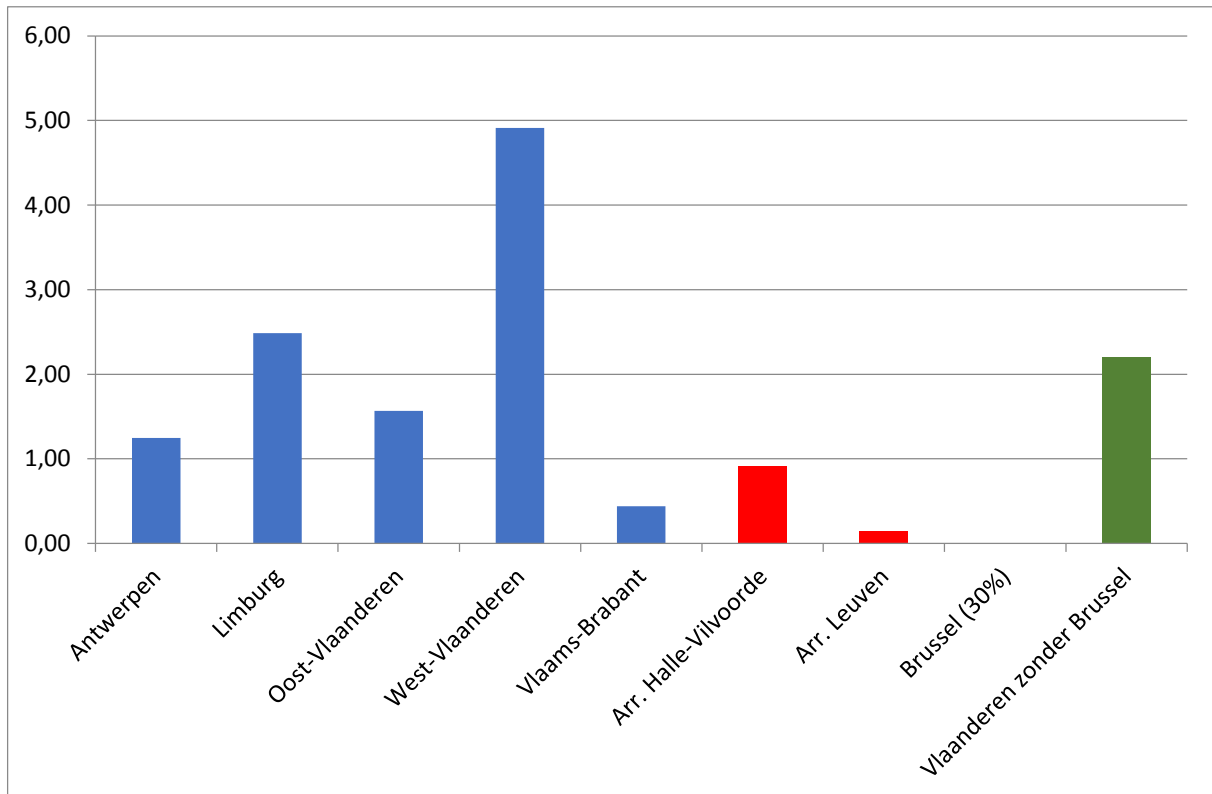
Aantal plaatsen per 100 kinderen van 3-11 jaar

Kaart: Steunpunt Data & Analyse
Bron data: Kind en Gezin

Figuur 28 toont het aandeel aan inkomensgerelateerde buitenschoolse opvang. We zien dat deze in het arrondissement Leuven bijna onbestaande is, terwijl ook het arrondissement Halle-Vilvoorde een stuk onder het Vlaamse gemiddelde blijft. In totaal gaat het in de provincie over amper 25 plaatsen IKG, terwijl het in alle andere provincies over meer dan 100 plaatsen gaat.

Figuur 28: Buitenschoolse kinderopvang: aandeel inkomensgerelateerd (01/01/2018)

Bron: Kind & Gezin

Momenteel wordt gewerkt aan een decreet 'opvang van schoolgaande kinderen en vrije tijd'. Het budget zal worden opgetrokken en verdeeld op basis van het aantal schoolgaande kinderen. Lokale besturen zullen kunnen bepalen hoe de middelen worden ingezet.

10. Vlabinvest apb - Zorgopdracht

Deze analyse van het welzijnsaanbod toont eens te meer de achterstand aan op het vlak van welzijns- en gezondheidsvoorzieningen in Vlaams-Brabant en in de Vlaamse Rand. Er dient effectief werk te worden gemaakt van een inhaalbeweging om zo de kloof met andere provincies te verkleinen en weg te werken. De regiogebonden problematiek vraagt een instrument dat gericht corrigerend werkt, op maat van de (sub)regionale noden en behoeften in Vlaams-Brabant. De prioritaire focus ligt daarbij op de regio's die de grootste zorgvraag en achterstand hebben ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde.

Er is bewust gekozen om bij de uitwerking van het 'Vlabzorginvest'-concept geen nieuwe structuur te creëren, maar een bijkomende opdracht toe te kennen aan Vlabinvest, dat sinds 2014 als autonoom provinciebedrijf opereert. Meer dan 30 jaar voert Vlabinvest (eerst op Vlaams, en sinds 2014 op provinciaal niveau) een grondbeleid in de Vlaamse Rand rond Brussel en realiseert het woonprojecten met een sociaal karakter. De woningen en gronden worden prioritair verhuurd of verkocht aan bewoners met een duidelijke band met het werkgebied die zelf geen grond of woning in eigendom hebben en met een inkomen onder een bepaalde grens. Naar het voorbeeld van Vlabinvest in de sector van de huisvesting, kreeg het autonoom provinciebedrijf een bijkomende bevoegdheid, namelijk het uitvoeren van een specifiek welzijns- en gezondheidsinfrastructuurbeleid voor Vlaams-Brabant.

In het kader van deze zorgopdracht werkt Vlabinvest sinds 1 januari 2018 dus ook aan het wegwerken van de historische achterstand inzake zorgvoorzieningen in de provincie Vlaams-Brabant en in het bijzonder in de Vlaamse Rand.

Vlaanderen voorziet jaarlijks 2.500.000 euro die Vlabinvest in de vorm van subsidies uitkeert. Twee maal per jaar kunnen organisaties uit de omschreven zorg- en welzijnssectoren een ondersteuningsaanvraag indienen. In 2018 is er voor gekozen om de subsidies toe te kennen als ondersteuning voor aankoop van gronden en gebouwen, nieuwbouw of uitbreidingen van gebouwen alsook voor renovaties die een bijkomend en/of verbeterd zorgaanbod creëren. Daarnaast zet Vlabinvest zich actief in om een dienstverlenend aanbod uit te werken.

In het kader van haar zorgopdracht werkt Vlabinvest aanvullend op de VIPA-subsidies¹⁰. Om tegemoet te komen aan de hoge grondprijzen subsidieert Vlabinvest, in tegenstelling tot VIPA, wel grondaankopen. Voor aankopen van infrastructuur hanteert VIPA een uitzonderingsregel in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad en de centrumsteden. Het subsidieplafond wordt daar verhoogd van max. 60% naar 100%. Hier knelt het schoentje, want alhoewel Halle-Vilvoorde een sterk verstedelijkte en dure regio is, is er geen enkele stad erkend als centrumstad. Bijgevolg kunnen voorzieningen uit Vilvoorde, Halle en de brede Vlaamse Rand niet in aanmerking komen voor een verhoogde financiering van VIPA.

¹⁰ Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) subsidieert de realisatie van zorginfrastructuur. De subsidies dienen om nieuwe gebouwen op te richten of om bestaande gebouwen voor lange termijn in orde te stellen op functioneel en bouwtechnisch vlak. Het VIPA komt tussen in de kosten voor bouwen en eerste uitrusting bij het nieuw te bouwen, uitbreiden of verbouwen van gebouwen.

Vlabinvest treedt ook in fundamenteel overleg met de verschillende sectorale agentschappen van de Vlaamse Gemeenschap. Enerzijds zorgt dit voor afdoende afstemming tussen de Vlabinvest-ondersteuning en het Vlaamse welzijns- en gezondheidsbeleid. Anderzijds tracht Vlabinvest kort op de bal te spelen om bij het Vlaamse uitbreidings- of reconversiebeleid voorrang te verkrijgen voor Vlaams-Brabant. Hiervoor vindt er jaarlijks een overleg plaats met als doel, per sector, vast te leggen in welke mate en op welke wijze er voorrang wordt verleend aan Vlaams-Brabant bij de realisatie van de Vlaamse programmatie van een welbepaalde zorgsector, of bij de uitbreiding of reconversie daarvan. Vlabinvest is bij deze ook in de mogelijkheid om de Vlaamse Overheid te informeren en aan te zetten tot acties over de vastgestelde noden en problematieken uit de verschillende sectoren zoals de achterstandsmeting, problematieken omtrent indicatoren, verdeling van middelen op provinciaal niveau etc.

11. Besluit

Sinds 2006 reeds brengt de provincie het aanbod van verschillende delen van de welzijns- en gezondheidssector systematisch in kaart. De situatie in de 5 Vlaamse provincies en Brussel wordt hierbij vergeleken. Binnen Vlaams-Brabant bekijken we de spreiding over de arrondissementen Halle-Vilvoorde en Leuven. We willen zo nagaan of de structurele achterstand in het welzijnsaanbod van Vlaams-Brabant, en vooral Halle-Vilvoorde, verkleind is.

Inhaaloperatie onvoldoende ingezet!?

Uit de analyse blijkt dat er helaas nog een aantal sectoren zijn waarin de inhaaloperatie nog onvoldoende ingezet is. Zo zien we in het **algemeen welzijnswerk** dat Vlaams-Brabant nog steeds een achterstand heeft ten opzichte van andere provincies en dat deze volledig op rekening komt van de regio Halle-Vilvoorde, dat grotendeels samenvalt met het werkingsgebied van CAW Halle-Vilvoorde. Ook met de nieuwe programmatieregels, die Vlaanderen sinds 2017 toepast, zal het nog jaren duren vooraleer de achterstand in Halle-Vilvoorde is ingehaald, omdat het uitbreidingsbeleid per provincie en niet per CAW wordt toegepast. Vlaams-Brabant maakt, door het verkrijgen van uitbreidingsmiddelen in 2018, bij de volgende uitbreiding geen kans op extra middelen op basis van het onevenwicht tussen vraag en aanbod.

In de sector **jongerenwelzijn** kampt Vlaams-Brabant, en bij uitstek het arrondissement Halle-Vilvoorde, reeds geruime tijd met een achterstand ten opzichte van de andere provincies, en dit voor alle typemodules (verblijf, begeleiding, dagopvang, diagnostiek...) binnen de organisaties van bijzondere jeugdzorg (OVBJ), de onthaal-, oriëntatie en observatiecentra (OOOC) en de Centra voor Integrale Gezinszorg (CIG). In de afgelopen jaren viel er hier en daar wel groei op te tekenen, maar de cijfers tonen aan dat er ook de volgende jaren nog veel inspanningen nodig zullen zijn om de achterstand in te halen.

Voor de **Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning** zien we vooral in het residentiële aanbod een grote achterstand in Vlaams-Brabant. In het arrondissement Halle-Vilvoorde is er zelfs geen korte opvang voorhanden en ook crisisopvang ontbreekt er.

In de **sector personen met een handicap** werd de persoonsvolgende financiering ingevoerd. Enerzijds beschikt het VAPH daardoor niet meer over gegevens van het aantal plaatsen per zorgvorm per regio zoals dat voorheen wel het geval was. Het is nu zeer moeilijk om uitspraken te doen over de ruimtelijke spreiding van het zorgaanbod en dus ook over eventuele regionale tekorten. Vanuit de vroegere cijfers (de laatst beschikbare dateren reeds van 2014) weten we dat er tekorten waren in beide arrondissementen. Anderzijds zien we dat er in Vlaams-Brabant en hoofzakelijk het arrondissement Halle-Vilvoorde minder persoonsvolgende budgetten toegewezen worden aan personen met een handicap.

Tot en met 2012 zien we bij de **Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg** een inhaalbeweging in de provincie-Vlaams-Brabant. Helaas is er sindsdien een terugval zodat Vlaams-Brabant het minst aantal VTE heeft per 10.000 inwoners. Ook in deze sector gaat het vooral om de achterstand in het arrondissement Halle-Vilvoorde. Dezelfde trend zien we bij de **psychiatrische verzorgingshuizen en initiatieven voor beschut wonen**.

Hulp is onderweg

Het is opvallend dat de Vlaamse overheid bij de toekenning van subsidies of het erkennen van nieuwe initiatieven, nog steeds weinig of geen rekening houdt met het specifieke karakter van de regio. We denken hierbij aan de verdeling van subsidies op provinciaal niveau of het gebruik van indicatoren die voor de Vlaamse Rand minder goed de realiteit weergeven dan elders.

De belofte om een instrument op te richten om de achterstand in de Vlaamse rand inzake welzijn- en gezondheidsaanbod aan te pakken is wel nagekomen. Vlabinvest is in de mogelijkheid gesteld om een bijkomende opdracht omtrent de zorg op te starten. Op basis van recente cijfergegevens stelt Vlabinvest een basiswerkingsreglement op dat jaarlijks gewijzigd kan worden afhankelijk van de dringende noden.

De werking van Vlabinvest is in deze aanvullend op die van VIPA. Gelet op de hoge grondprijzen in Vlaams-Brabant subsidieert Vlabinvest in tegenstelling tot VIPA wel grondaankopen. Voor aankopen van infrastructuur hanteert VIPA een hoger subsidieplafond (100% i.p.v. 60%) in het tweetalige gebied Brussel-hoofdstad en de centrumsteden. Geen enkele stad in Halle-Vilvoorde heeft echter een erkenning als centrumstad.

Vlabinvest treedt in nauw overleg met Vlaanderen om bovengenoemde knelpunten kenbaar te maken. Zo wordt tijdens een jaarlijks overleg per sector besproken in welke mate en op welke wijze er momenteel voorrang wordt verleend aan Vlaams-Brabant. Vanuit deze kennis kan Vlabinvest een gericht beleid uitwerken.

Belang van monitoring

Eens te meer blijkt uit dit overzicht van de situatie van het aanbod duidelijk dat een globale en gestructureerde monitoring nodig blijft. Op Vlaams niveau is er een sterke versnippering van de welzijns- en gezondheidssectoren over verschillende administraties, waardoor er geen zicht is op de regionale situatie en, zoals in Halle-Vilvoorde het geval is, het samenkomen van verschillende tekorten in meerdere sectoren. De diverse hervormingen in het welzijnslandschap (zoals de implementatie van Integrale Jeugdhulp, invoering van de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap, nieuwe opdrachten voor de CAW's) maken het niet makkelijk om de situatie op te volgen.

Door middel van deze analyse over het welzijns- en zorgaanbod hopen we dat er in de volgende beleidsperiode verder kan gewerkt worden aan een integrale aanpak en structurele beleidsmaatregelen die voor elke burger, ook in Vlaams-Brabant, een kwaliteitsvolle ondersteuning in eigen regio verzekeren.

BIJLAGE: Lijsten van tabellen, figuren en kaarten

Tabellen

Tabel 1: Enkele indicatoren over Vlaams-Brabant.....	8
Tabel 2: Subsidie-enveloppe Centra Algemeen Welzijnswerk (2018).....	9
Tabel 3: Budget per gewogen inwoner 12+ per CAW (1/01/2019).....	12
Tabel 4: OVBJ plaatsen per 10.000 jongeren (2019)	14
Tabel 5: OOOO plaatsen per 10.000 jongeren (2019).....	16
Tabel 6: CIG plaatsen per 10.000 jongeren (2019)	18
Tabel 7: Capaciteit Crisishulp aan Huis (2019)	21
Tabel 8: CKG plaatsen opvang	23
Tabel 9: Aantal modules begeleiding en training toegekend per CKG (2019).....	26
Tabel 10: Erkende capaciteit (personeelspunten) RTH (2017)	28
Tabel 11: Erkende 'punten' Multifunctionele Centra (2017)	29
Tabel 12: Personen met een persoonsvolgende budget (01/01/2018)	31
Tabel 13: Totaal aantal wachtenden op toegekend PVB	31
Tabel 14: CGG aantal VTE per enveloppe (2018).....	32
Tabel 15: Berekening uitbreiding 'blinde vlekken' (2019).....	34
Tabel 16: PVT: aantal plaatsen (03/12/2018).....	35
Tabel 17: Beschut wonen: aantal plaatsen (03/12/2018).....	37
Tabel 18: Woonzorgcentra: plaatsen en programmatie (01/01/2019)	38
Tabel 19: Assistentiewoningen: woongelegenheden (01/01/2019).....	41
Tabel 20: Meldingsplichtige assistentiewoningen (01/01/2019)	42
Tabel 21: Centra voor kortverblijf: plaatsen en programmatie (1/01/2019)	44
Tabel 22: DVC: voorzieningen en programmatie (01/01/2019).....	46
Tabel 23: Gezinszorg: gepresteerde uren en programmatie (2017)	48
Tabel 24: LDC: voorzieningen en programmatie (31/12/2018)	49
Tabel 25: Kinderopvang baby's en peuters: plaatsen per 100 kinderen van 0-3 jaar (01/01/2018) ...	51
Tabel 26: Buitenschoolse kinderopvang: plaatsen per 100 kinderen van 3-11 jaar (01/01/2018)	55

Figuren

Figuur 1: CAW: subsidie-enveloppe per provincie (2018).....	10
Figuur 2: CAW: Enveloppefinanciering CAW budget per inwoner	10
Figuur 3: CAW: budget per gewogen inwoner 12+ (1/1/2019).....	11
Figuur 4: OVBJ plaatsen per 10.000 jongeren (2019)	15

Figuur 5: OOC plaatsen per 10.000 jongeren (2019).....	17
Figuur 6: CIG plaatsen per 10.000 jongeren (2019)	19
Figuur 7: Crisisbegeleiding en -verblijf bijkomende modules	20
Figuur 8: CAH: capaciteit per 10.000 0-17-jarigen (2019)	21
Figuur 9: CKG plaatsen opvang per 10.000 0-12-jarigen	23
Figuur 10: CKG plaatsen ambulante opvang.....	24
Figuur 11: CKG plaatsen residentiële opvang	25
Figuur 12: Erkende capaciteit RTH op de bevolking (2017)	28
Figuur 13: Aanbod MFC	29
Figuur 14: Personen met een PVB per 10.000 inwoners (1/1/2018).....	30
Figuur 15: CGG: aantal VTE per 10.000 inwoners (1/01/2018)	33
Figuur 16: PVT aantal plaatsen per 10.000 inwoners (03/12/2018).....	35
Figuur 17: Beschut wonen plaatsen per 10.000 inwoners (03/12/2018)	36
Figuur 18: WZC: gerealiseerde plaatsen op de programmatie (01/01/2019)	39
Figuur 19: Assistentiewoningen per 1.000 65-plussers (01/01/2019)	40
Figuur 20: Meldingsplichtige assistentiewoningen per 1.000 65-plussers (01/01/2019).....	42
Figuur 21: CVK: gerealiseerde plaatsen op programmatie (01/01/2019)	43
Figuur 22: DVC: gerealiseerde voorzieningen op de programmatie (01/01/2019)	45
Figuur 23: Gezinszorg: gepresteerde uren op de programmatie (2017)	47
Figuur 24: LDC: erkende centra op de programmatie (31/12/2018)	50
Figuur 25: KO baby's en peuters: plaatsen per 100 kinderen 0-3 jaar (01/01/2018).....	51
Figuur 26: KO baby's en peuters: aandeel inkomensgerelateerde opvang (01/01/2018).....	53
Figuur 27: Buitenschoolse kinderopvang: plaatsen per 100 kinderen 3-11 jaar (01/01/2018).....	56
Figuur 28: Buitenschoolse kinderopvang: aandeel inkomensgerelateerd (01/01/2018).....	57

Kaarten

Kaart 1: Beschut wonen (03/12/2018).....	37
Kaart 2: Woonzorgcentra (01/01/2019)	39
Kaart 3: Assistentiewoningen (01/01/2019).....	41
Kaart 4: Centra voor Kortverblijf (01/01/2019)	44
Kaart 5: Dagverzorgingscentra (01/01/2019).....	46
Kaart 6: Gezinszorg (2017)	48
Kaart 7: Lokale dienstencentra (31/12/2018).....	50
Kaart 8: Kinderopvang voor baby's en peuters (01/01/2018).....	52
Kaart 9: Buitenschoolse kinderopvang (01/01/2018)	56

Vlabinvest apb - Zorg

Agentschap voor woon- en zorginfrastructuurbeleid
016 26 79 84
zorg@vlabinvest.be
www.vlabinvestzorg.be

Steunpunt Data & Analyse

Provincieplein 1 - 3010 Leuven
016 26 77 87
data.analyse@vlaamsbrabant.be
www.vlaamsbrabant.be/dataenanalyse

Beleidsverantwoordelijken

Gedeputeerde voor Vlabinvest - Bart Nevens
016 26 78 88
kabinet.nevens@vlaamsbrabant.be

Gedeputeerde voor Data & Analyse - Tom Dehaene
016 26 70 22
kabinet.dehaene@vlaamsbrabant.be